

2013 m. balandžio 19 d., penktadienis

Nr. 16 (1030) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i a

Brangūs skaitytojai,

Kviečiame tapti kultūros rėmėjais!
Skirkite 2 proc. savo pajamų mokesčio „7 meno dienos“ – leidiniui, pelniusiam išrankių skaitytojų dėmesį.

Pildydami Valstybinės mokesčių inspekcijos formą FR0512, nurodykite VŠĮ „7 meno dienos“ įmonės kodą 302725178.

Reikalingą formą galima užpildyti internte Mokesčių inspekcijos tinklalapyje www.vmi.lt (nuorodoje „Formos“ įrašykite FR0512 ir užpildykite PDF formato blanką).

Dėkojame visiems, praėjusiais ir ankstesniais metais mus palaikiusiems.

2

Pokalbis su pianistu Petru Geniušu

5

„Gronholmo metodas“ Rusų dramos teatre

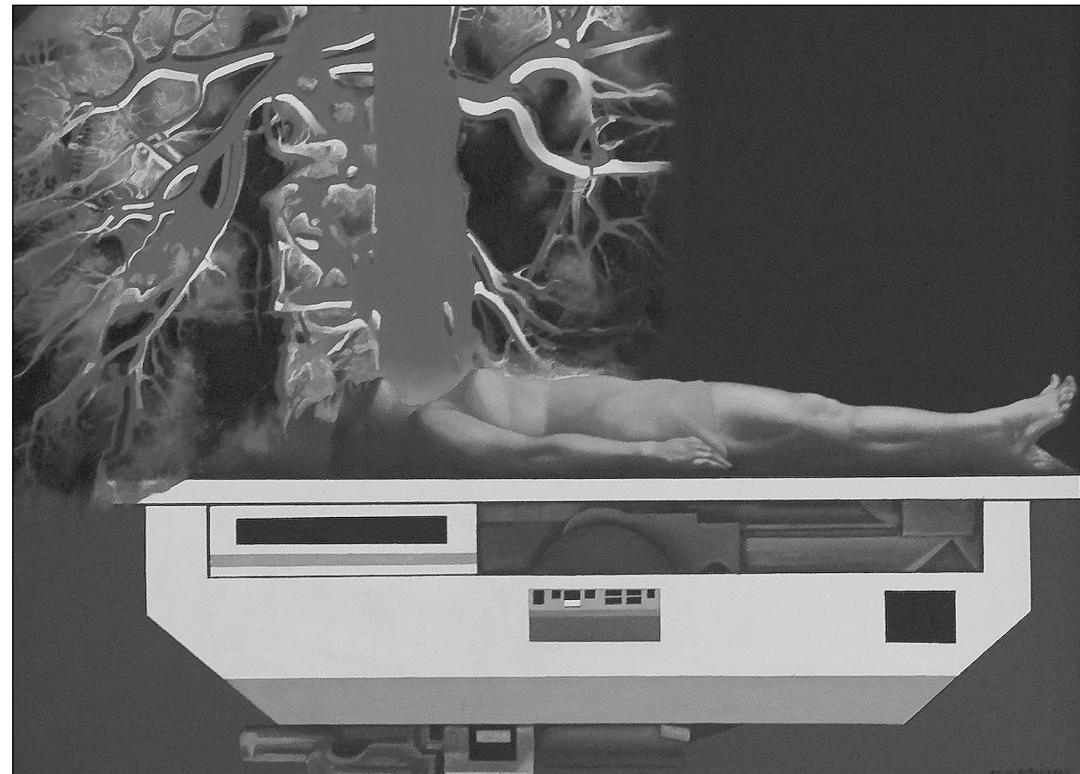

Liturginis drabužis persūtatas iš carinės Rusijos valdininko munduro. Fragmentas
K. STOSKAUS NUOTR.

Apie bažnytinę tekstilę

8

Filmo režisierė apie „Hannah Arendt“

Marija Teresė Rožanskaitė, „Rentgenas“. 1977 m.

T. KAPOČIAUS NUOTR.

Prasmė triumfuojant prieš beprasmybę

Marijos Teresės Rožanskaitės (1933–2007) „Rentgenogramos“
Nacionalinėje dailės galerijoje

Monika Krikštopaitytė

Kad ir ką rašyčiau apie šią menininkę, vis tiek išeis herojinis epas, nes jos stiprybė ir drąsa man vis dar yra protu nesuvokiamos. Ji atrodo galinga vien savo valia kurti apie tai, kas pačiai svarbu, ir taip, kaip įdomu jai, o ne pagal vyraujančio meno normą. Antisovietiškai nusiteikusiems jos tapymo manieroje vaidenosi raupsuotasis soorealizmas, akis badė skaudžios sintetinės spalvos, o ir temos... nei virš sofos kabink, nei kokiam nors snobo jubiliejui pirk, tik į ligonines tinka. Na gal dar dėl įvairovės galima įterpti šen bei ten. Juk dirba, stengiasi...

Marijos Teresės Rožanskaitės kūryba yra daug kam iki šiol psichologiskai per sunki, nes akivaizdu, kad autorė buvo įveikusi mirties baimę. Ji nebijojo tirti savo skaudulius, ga-

léjo išbūti šalia operuojamо, tvartomo ar visai aplisto mirčiai žmogaus ir vėl grįžti (!) prie skaudančio ir atstumto. Kūnas ją domino ne kaip forma. Nerasite lavonų, tik tuščias lovas, apklotų išnaras, atgyjančias klostes. Jaučiantis ir gyvas žmogus buvo dailininkės idėmaus žvilgsnio objektas. O jam pavirtus į stoką, dėmesys perkeliamas į tą stoką jaučiantį. Ne kaltė, ne gailestis, o drąsa matyt čia svarbiausia. Gal net stiprybė ir išmintis. Laisvė.

Buvusi trentinė nepabijojo tapti ryškia nepritapėle. Gal todėl jos kūryboje tokis dažnas atskutos nugaras motyvas. Kaip rašo Bernardas Gailius, „susidarė keistas paradoxas – politiniai kaliniai ir trentiniai buvo laisviausi žmonės visoje Sovietų Sajungoje“ (cituota iš Danutė Gailienė, *Ką jie mums padarė: Lietuvos gvenimas traumų psichologijos žvilgsnis*, Vilnius: Tyto alba, 2008, p. 206). Dabar jūs turite teisę sakyti – taip, ji buvo puikus, daug išgyvenęs žmogus, bet tu dar nieko nepasakei apie meną, juk asmens stiprybė meno kūrinio gerumo negarantuojā. Tuomet atsakyčiau, kad turite būtinai pamatyti parodą, nes ten paaškėja keli labai svarbių dalykai.

Visų pirmą tampa akivaizdu, kad jos kūryba atskleidžia per visumą. Be konteksto vienoje ar kitaip reprodukcijoje jos, sakykim, asambliazas atrodo tiesiog kaip keistas kūrinys. Net nesuprantamas ir svetimas. Tačiau bendroje ekspozicijoje matyt, kaip menininkė nuosekliai lauko paveikslą rėmą („Be pavadinimo“, 1966), kaip jai vis negana plokštumos („Lova. Triptikas“, 1987), kaip ieško antro dugno („Au-

NUKELTA | 6 PSL.

Live performance sūkuriuose

Lietuvos muzikos ir teatro akademijos 80-mečio proga pianistą profesorių Petras Geniušas kalbina Laimutė Ligeikaitė

Viena ryškiausiu Lietuvos muzikos ir teatro akademijos asmenybiu Petras Geniušas jau daugybė metų plačiai pasaulyje reprezentuoja ne tik akademiją, bet ir Lietuvos muzikinę kultūrą.

Už turiningą koncertinę ir kūrybinę veiklą Petras Geniušas buvo įvertintas Lietuvos nacionaline kultūros ir meno premija (1992), Pa-saulio intelektinės nuosavybės organizacijos (WIPO) premija (2004), kultūros ministerijos garbės ženklu „Nešk savo šviesą ir tikék“ (2011). Apie atlikėją yra sukurtas dokumentinis filmas „Improvizacija. Tema: Petras Geniušas“ (rež. Monika Juozapavičiūtė, 2004).

Ši muziką pirmyn nuolat veda menininko intelektualo smalsumas, naujų krypčių paieškos, noras bendrauti, dalintis meniniais potyriais ir idėjomis. Retas pianistas yra pasinėręs į tokią giliai kūrybišką būtį ir tokį įvairų, masiniantį pažinimo džiaugsmu muzikinį gyvenimą. Petro Geniušo veiklos palečėje rasime ne tik „frakuotą“ klasikos repertuarą prestižinėse pasaulio salėse su ižymiais orkestrais, dirigentais, bet ir netikėtus klasikos bei džiazo projektus su Vladimиру Čekasinu, koncertinius turus su saksofonininku Liudu Mockūnu, pristatančius M.K. Čiurlionio metų minėjimui sukurtą projektą „Jūra miške“, interaktyvią skaitmeninę instaliaciją su Leonu Somovu ir Dariumi Žičkumi „Desbesys“ („Mes parodysime, kaip galima groti fortepijonu be klavišų“, – sakė pianistas), skambinimą dramos, baletu ar kabareto spektakliuose, albumą su dainininke Jurga Šedulkyte, programą su Juste Arlauskaitė Jazzu, koncertą vidurnaktį Lukiskių aikštėje projekte „Kultūros naktis“ ir t.t.

Jums limpa žodis „universalumas“, o ir pats esate pasivadinės „multistilištiniu muzikantu“. Kas paskatinėti pasinerti į labai skirtinges žanrus? Ir ką manote apie pianistus, kurie yra tam tikros siauros srities „ekspertai“, pavyzdžiu, nepralenkiami Beethoveno muzikos interpretatoriai? Gal jų meistrystė geriau vertinama, o universalumas yra savo išsibarstymas?

Jaučiau didžiulę aistrą improvizacijai, klausiausi progresyvaus roko, siek tiek vėliau aug džiazo muzikos. O klasika man įaugusi į kraują dar iš vaikystės, mano išsilavinimas taip pat klasikinis. Jaunas žmogus dar negalvoja merkantiliškai ar praktiskai, negalvoja, į kurią lentynele save padėti, jis spinduliuoja nuoširdumą. Taip, man reikėjo pasirinkti, ypač studijuodamas Maskvoje turėjau apsispręsti ir pasirinkau klasiko kelią. Kiek sugebėjau, tiek ir nuėjau šiam kely. O ar dar, būdamas tam tikro amžiaus, norėsi užkariauti pasauli kaip, pavyzdžiu, Beethoveno ekspertas? Tokių ambicijų jau neturiu.

Supratau, kad muzikoje noriu gyventi taip, kaip noriu. Man visada

knietėjo toks reiškinys kaip Čekinas. Jis grandiozinis mokytojas. Ne šiaip džiazo mokytojas, o tikros muzikos, meno, kūrybos ta didžiaja prasme mokytojas. Taip įvyko, kad su juo susitikau ir jis pradėjo mane provokuoti. Pagalvojau, kad čia svarbus likimo posūkis, kuris mane labai praturtino asmeniškai, bet drįstu manyti, kad mane ir kaip klasikinį atlikėją tokia patirtis daro įdomesnį.

O tie vadinamieji ekspertai... Jie po truputį išdžiūna. Neturiu omeny genialių muzikantų. Tarp kitko, o kokios muzikos ekspertais galime būti Lietuvoje? Čiurlionio?

Jau yra.

Taip. Lietuviai šiuolaikinės muzikos? Yra. Beje, aš taip pat esu lietuvių šiuolaikinės muzikos eksperetas. Bet, jei pažvelgsime plačiau, lietuvių pianistas sunkiai gali pretenduoti būtui, pavyzdžiu, Mozarto ekspertu. Tą monopoliją jau seniai laiko austrių ir vokiečių pianistai.

Tad Čekinas Jums davė tą stipriausią laisvęs ir kūrybos impulsą?

Jis davė „raktą“. Visa vadinamoji Vilniaus mokykla – Ganelinas, Čekinas, Tarasovas – paveikė daugelį lietuvių muzikantų. Jie yra vieni iš unikaliosių reiškinių pasaulio muzikinės visumos kontekste. Kadai ne norėjau „eiti“ į kompoziciją, bet neturėjau kantrybės teorijai, tiesiog sėdėti ir rašyti. O Čekino metodas yra vadinamoji operatyvinė kompozicija, kai kuri prie instrumento, komponuoja tam tikras struktūras ir pradedi jaustis tos kūrybos dalyviu, jaustis laisvas. Juk iš pačių pradžių ir buvo muzikos atlikimas, tik paskui kompozicija, o improvizacija buvo natūralus dalykas. Tik vėliau prasidėjo vis dažnesnis muzikos fiksavimas tam, kad kažkaip būtų socialiai nuspėjamas muzikantų elgesys, būtų užfiksuotos kolektyvinės muzikavimo formos. Ilgainiui individui, kaip solistui, manyčiau, truputį atrofavo si ta improvizacinė pusė. Todėl tie „ekspertai“ yra su siek tiek apmisuriamis kai kuriomis dalimis. Išdrįsau tą atrofuočią dalį pabandyti pri-siauginti. Bet tai nėra paprasta.

Paprastai atlikėjai ne visada būna klausytojai. Ar esate muzikos klausytojas? Kaip „naudojatės“ muzika?

Muzika „naudojuosi“ įvairiai pavidala. Ja gyvenu. Labai dažnai jos klausausi per ausines, didžiausias srautais internete. Tai lyg orientavimosi sportas. Klausausi aktyviai: paklausau, sustabdu, groju savo impresijas pagal tai, ką girdėjau. Arba mąstau, kaip ją „sudėlioti“ kitaip, kas man iš jos reikalinga, kas ne.

Ar gali muzika Jums padėti atsipalaiduoti? Koks apskritai Jūsų muzikos „racionas“?

Kai einu pailsči, užsidedu ausines iš dažniausiai klausausi repetityvios muzikos. Gera miegoti skambant elektroniniams, minimalistiniams kūriniams. Nors per daug paprastas ir

Petras Geniušas

D. MATVEJEVO NUOTR.

nuspėjamas ritmas mane erzina. O, pavyzdžiu, repas – labai įdomu.

Reperių pasakoja istoriją, kurios gali klausytis kaip pasakos. Ritmikoje, nors ji kartojasi, yra didžiulė laisvė ir kartu nenuspėjamumas. Reperių muzika man geriausiai padeda užmigti. O kartais priešingai – suteikia energijos ir tinka einant, bėgiant, važinėjant dviračiu. Vis dėlto jei noriu būti itin žvalus, lyg po dvigubo espresso, tada man geriausia rokas, visų pirma, tas iš jaunystės – „Led Zeppelin“, ir naujesnis – pavyzdžiu, „Radiohead“.

Žinoma, klausausi ne tik roko... Studijuoju ir senuosius meistrus. Atrodo, progresas užgožia tradicijas, bet jei paklausytume, kaip groja koks nors Josefas Hofmannas ar Sergejus Rachmaninovas, tai jie groja labai šiuolaikiškai, netgi drąsiai, kūrybiškiai, įvairiai.

O dienos racionas toks: ryta pradedu nuo klasikinės muzikos, į varkarą dažniausiai linkstu prie improvizacijos. Tuomet išsiungia kita organizimo funkcija. Kai esu pavargęs – juk pianistas pavargsta fiziskai, – pradedu groti kitokią muziką, improvizacijas, o tada dirba visiškai kiti raumenys. Vėl jaučiuosi nepavargęs.

Ar toks nuolatinis muzikos klausymas nevargina? Maniau, kad intensyviai rengdamas programas atlikėjas labiau nori susikaupti, girdėti tik tai, ką jis atlikis, pagaliau nori tylos.

Tylas, be abejų, būna. Kartais tai – vidinė tyla. Kai sėdi tylėje, tai triukšmas gali kilti mintyse. Ir kur kas didesnis. Kartais ir mane, esantį ramybės būsenos, apima dideli visokių minčių ir troškimų triukšmas. Muzika labai lengvai tą triukšmą išjungia. Man atrodo, kad muzika ir yra tam, kad surastume ir harmonizuotume vidinę tylą.

Dažnai bendraujate – scenoje ir ne tik – su kitų sričių menininkais. Kokį naujų idėjų iš jų pasisemiate? Su kokiais menais Jus

sieja artimiausias ryšys?

Visados buvau susijęs su daile; ir mama dailininkė, ir mano nauja šeima iš dailės sričių, ir apskritai, vizualūs išpūdziai man labai svarbūs. Groju susikurtais vaizdiniais. Išpūdziai iš tapybos, grafikos man natūraliai peraugia į muziką. Menas yra gana vientisas. Kūrybos impulsas yra svarbiausias, pirmapradis reiškinys, tik paskui menas išsiskirstė į muziką, dailę ir t.t. Svarbiausia – impulsas ką nors sukurti, noras padaryti. Ne tik išgyvenimo tikslais, o padaryti ką nors visiškai nenaudinga, nereikalinga. Kam piešti? Kai buvau mažas, toks klausimas nekiilo. Tiesiog norėjau piešti, ir viskas. Ir dauguma vaikų nori. Kodėl jie nori groti, dainuoti?

Dailė man buvo mamos pasaulis, o teatro pasaulis priklauso tėvui. Mes su broliu dažnai sukiavomės teatre, klausėme operas – kiekvienas savu „rakursu“. Tėvas sakydavo, kad mes, vaikai, pastebime „Pikų damoje“ kažkokius įdomius kontrapunktus, kuriu jis diriguodamas nepastebėjo... O mes natūraliai išgirdavome kažką kitonisko, kažkokias naujas detales ir t.t.

Paskui „susitikau“ ir su dramos teatru, o kas su juo nesusitinka? Artimiausias man potyris – iš Koršunovo teatro. Pastaruosius 10 metų ten dalyvauju. Buvau daugybėje repercių. Man, kaip atlikėjui, įdomu iš arti pamatyti, kaip dirba aktoriai, režisierius, kaip jie kuria meninę visumą. Tai mane labai praturtino. Įdomu, kaip vyksta spektaklis: kas keičiasi, kas stabilu, kur struktūra, kur improvizacija, kur yra aktorių kūryba, o kur jis gal pavirsta savivalė. Įdomu stebėti, kur tas balansas tarp struktūros ir gyvybės? Koršunovo teatre labai stipri režisieriaus sukurta struktūra. Ji negali išsibarstyti. Panašu į Čekino improvizacijas: tai ne free džiazas, o tam tikra partitura. O jei kažkas iškrenta iš tos visumos, styras „išlinde“, tai ir dalyvai, ir klausytojai greitai pajunta. Čia sistema tokia: aš galu kurti, bet

neturiu išsišokti į kvailą ekscentriškumą.

Pažiūstate keletą vadinamuų pianistinių mokyklų: lietuvišką, rusišką, susipažinęs ir su kitų šalių atlikėjiška kultūra. Ar tai skirtinės tradicijos? Ar mes esame paveikti Maskvos mokyklos, nes daugelis dėstytojų yra gavę išsilavinimą ten? Ar europietiškosios, nes seniausioji profesūra yra ragavusi Vakarų, dabartiniai jauni dėstytojai sugrižę iš Austrijos, JAV ir kitų šalių?

Maskvos mokykla taip pat pavieikta Europos muzikos – savotiška atšaka su pavėlavimu, bet labai įdomi. O lietuviška mokykla, dėl Lietuvos geografinės ir istorinės padėties, yra mišri. Dirbdamas Vakaruose pajautau savo privalusumus: gerai pažįstu rusų muziką, jos atlikimo tradiciją, ir nesu laukinius Vakaruo-se. Mes tokie ir esame. Aš mokiausi pas Liuciją Drasutienę, jos mokytojas buvo Balys Dvarionas, kuris studijavo Europoje, bet buvo glaudžiai susijęs ir su rusų mokykla. Didžiulė įtaką man darė tėvas. Jo mokytojas buvo Vladimiras Ružickis – Konstantino Igumnovą mokinys. Vėliau mano mokytojas buvo Jurgis Karnavičius. Jis mokėsi Paryžiuje ir Berlyne. Iš jo gavau didelę „dozę“ europietiškumo, išgirdau daug pasakojimų apie tokias asmenybes kaip Egonas Petri, iš kurio jis gavo tą transmisiją. Vėliau studijau Maskvoje pas Verą Gornostajevą. Ji yra europietiškojo Heinricho Neuhauso mokyklos atstovė, bet buvo ir Alessandro Jocheleso asistentė. Nors vėl parodokas – Neuhauzas mokėsi Vienoje pas Leopoldą Godowską (beje, gimės Lietuvoje, debiutavusį Vilniuje, vėliau dėstyti Berlyne, Vienoje, mirusį JAV, – red. past.). Pati rusų mokykla labai įvairi, ir kai ten studijau, mačiau, kad viena atšaka netgi konfrontuoja su kita.

Pianistinis menas, ko gero, itin lengvai absorbuoja įvairias įtakas

NUKELTA | 3 PSL.

Už ką baudžia Dionisas?

Spektaklio kūrėjų mintys prieš „Bakchančių“ premjerą

Rima Jūraitė

Balandžio 24 ir 25 d. Lietuvos nacionaliniame dramos teatre įvyks Gintaro Varno spektaklio „Bakchantės“ premjera. Ši antikinė Euripido tragedija mūsų šalies teatro istorijoje statoma pirmą kartą. Pasak LNDT meno vadovo Audronio Liugos, šiuo spektakliu teatras užbaigia du sezonus trukusį pirmajį teatro repertuarą atnaujinimo etapą: „Per tą laiką jau pristatėme pagrindinių šalių režisierų pajėgas, jų vizijas ir idėjas, susijusias su programine šio teatro kryptimi: kurti tokį teatrą, kuris labai įvairiai žvelgia į mus pačius ir šių dienų visuomenę. „Bakchančių“ pasirinkimą inspiravo vieno didžiausių teatro mėstytojų – Jano Kotto knygą „Dievų valgymas“. Šis autorius privertė visiškai naujai pažvelgti į antiką. Gilindamas iš kūrinjų J. Kottas suranda tai, kuo šis galėtų būti aktualus šiuolaikiniams žmoniui.“

Euripidas buvo jauniausias graikų tragedijos klasikas, bet jo amžininkai kur kas labiau vertino kitų dvičių tragikų – Sofoklio ir Aischilo – darbus. Didžiojo pripažinimo Euripidas sulaukė helenizmo epochoje, o vėliau netgi buvo kaltinamas tuo, kad „Bakchantėmis“ graikų visuomenėje pasėjo sumaištį, sužlugdžiusią Atėnų aukso amžių. Anot spektaklio režisieriaus, „Bakchante“

galima vadinti paskutiniu dideliu atodūsiu prieš graikų civilizacijos nuopuoli. Tai pjesė apie dievo Dioniso kerštą Tēbams ir žmonijai.

Gintaras Varnas sako, kad tarp daugybės „Bakchančių“ interpretacijų tradiciškiausios yra dví: pirmoji akcentuoja dievų žiaurumą, neteisingą Dioniso elgesį su žmonėmis, o antroji – racionalaus ir iracionalaus prado konflikta. „Šiame spektaklyje Dionisas bus teisus, ir norėčiau parodyti, kad žmonės nusipelnę į bausmę. Išsivaizduokit po šimtų metų sugrįžusį Dionisą ir tai, ką jis čia randa. Kokią Žemę jis regi dabar, XXI amžiuje? Ne Žemę, o šukšlyną. Ir žmogų, kuris elgiasi su ja kaip išsigeidęs. Tad už visa tai – iškirstus miškus, sunaikintus paukščius – Dionisas ir baudžia žmones. Šiuo atveju jo auka tampa Pentėjas, anot J. Kotto, – atpirkimo ožys.“

Pagrindiniu veikėjā Dionisą režisierius regi trijuose asmenyse, trimis skirtingais scenos menais prabylančiu heroju. Tad Dioniso vaidmenį išsyk kuria aktorius Martynas Nedzinskis (draminė – kalbantį dievą), baletu artistas Kipras Chlebinskas (šokantį dievą) ir operos solistas, sopraniinas Viktoras Gerasimovas (dainuojančią dievą).

Aktorius M. Nedzinskis tikina, kad režisierius kvietimas kurti Dioniso vaidmenį jam, jaunam ak-

toriui, buvo didelis iššūkis: „Pirmą kartą kaip aktorius susiduriu su graikų tragedija ir iškart reikia suvaidinti dievą. Padėtį kiek palengvinia ta aplinkybė, kad Euripido tragedijoje pats dievas vaidina žmogą, tarsi daug žmonių su skirtingomis savybėmis. Jo išraiškos amplitudė be galio plati: nuo šnabždėjimo iki riksma, nuo verksmo iki kančios. Šis dievas nesileidžia sugaunamas, jis tokis neapčiuopiamas, įvairialypis ir daugiasluoksnis, kad sunku rasti konkretių išraišką kiekvienam jo pasirodymui scenoje.“

Šokantį Dionisą kuriantis jauniosios kartos baletu šokėjas K. Chlebinskas tokio pobūdžio spektaklyje, kur giminatai trijų scenos menų sintezė, dalyvauja pirmą kartą. „Tokia galimybė per trumpą baleto šokėjo karjerą pasitaiko ne kiekviename. Mano kuriamas šokantis Dionisitas atspindės šio personažo dieviškumą – siautulingą, dinamišką, gaivališką. Man šokti dievą galbūt yra lengviau, negu Martynui jį suvaidinti, nes šokis savaime mistiškas. Juolab kad choreografiją spektakliui kuria Krzysztofas Pastoras – jo savitas braižas, choreografija kuriama tarsi eiliuojant. Taip atkartojaus metras – jambas, aš šoku ir jaučiu tuos kirčius, kaip jie sudėti žodžiuose.“

Spektaklyje naudojami pjesės

„Bakchančių“ repeticijoje

J. BUDRAIČIO NUOTR.

tekstai, kuriuos iš senosios graikų kalbos vertė Sigitas Narbutas ir Jonas Dumčius (pastarajame variante trūksta choro partijų – stasimų). Tačiau esamus vertimus palyginus su „Bakchančių“ vertimais kitomis kalbomis paaiškėjo, kad kai kurios pjesės vėtos buvo išverstos netiksliai arba apskritai neteisingai. Režisierius G. Varnas kartu su graikų kalbos žinove Elžbieta Banty iš dviejų variantų sudarė naujų, būtent šiam pastatymui skirtą pjesės redakciją.

Passak E. Banty: „Senojo graikų kalba yra labai talpi. Tai, ką mes pasakytume keliais sakiniu, senaja graikų kalba buvo galima išreikšti penkiais žodžiais. Iš žodžio taupu-

mo gimbsta ypatinga, labai sudėtinga senosios graikų kalbos sintaksė. Atsiranda įvairios mintys dviprasmybės, kilo įtarimas, kad Euripidas tomis dviprasmybėmis žaidžia šamoningai. Lietuviškame vertime jas atkartoti vargu ar įmanoma, tad tenka arba atsisakyti metro, arba prarasti daļi pjesės turinio. Kai mėginau garsiai skaityti S. Narbuto vertimą, choro partijos, kurių labai svarbios graikų teatre, visiškai ne-skambėjo ir tekstas nuolat kliuvo. Teko surasti kompromisių tragedijos vertimo variantą, kuris gerai skambėtu scenoje, tačiau ši redakcija tekstologiskai arba filologiskai tikrai nepretenduoja į tobulumą.“

ATKELTA IŠ 2 PSL.

ir nuo seniausių laikų yra labai mobilus. Juk dar visai nesenai, nuvykę į Hanoverį, galėjai studijuoti pas Vladimirą Krainevą (2011 m. mirė – red. past.).

O aš nesenai Helsinkyje sutikau ten dirbantį Dmitrijų Baškirovą.

Greta pedagoginio darbo Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, esate dėstės Tokiuję, Osakoje, Londono Karališkojoje muzikos akademijoje, nuolat kviečiamas vadovauti meistriškumo kursams nuo Švedijos („Academia Baltica“) iki Tokijo („Yamaha“). Kokia auditorija Jus pasitinka? Kokius žmones randate Europos ir pasaulio aukštosiose muzikos mokyklose?

Platus spektras – toks buvo visur ir visada, pas mus taip pat. Vakaruose pamatau labai įvairaus lygio jaunu pianistų. Pagrindinis bruožas, žinoma, yra Azijos ir Toliuijų Rytų ekspansija. Gausiausia kinų, korejiečių, japonų. Aš juos jau išmokau atskirti. Tarp jų yra nepaprastai talentingi muzikantų. Kita vertus, kai jų daug, tai ir pilkos masės daug, lyg vyktų kažkokis masiškas grojimo meno „išsavinimas“. O toks masiškumas negali būti efektyvus, nes mūsų menas – individualus dalykas. Kartais jie nori receptų, kaip reikia groti. Kai jiems paaškinėti, jog pagrindinis receptas yra būtent surasti savo receptą, kartais nelabai suprantą, apie ką kalbame. Turiu savo meto-

diką, diagnozuoju per kelias minutes, koks studento pasinėrimo į Europos kultūrą lygmuo. Jie labai darbštūs, fiziškai išvermingi, miltlūs, bet groja dažnai mechaniskai. Jie turi gvyvį ir tikslų mąstymą. Iš pradžių jieems duodu šiek tiek „receptų“, o kai nurimsta, stengiuosi atskleisti dar nežinomus principus.

Pianistas – didelė problema. Jis – solistas, „vienetas“. Jo neįdarbinės didesniame kolektyve – orkestre, chore, ansambliu taip pat per daug nesuburs. Kita vertus, pianistų studijuojant nemažai, jiems sunku konkuruoti, scenoje išsleka tik patys ryškiausiai. Kaip jaunam pianistui šiai laikai prasiskinti kelia?

Nežinau. Mano profesorė Gorostajeva sakė: grok dešimčia galvų geriau už kitus ir prasimuši. Jei žmogus iš tiesų groja dėl muzikos, myli ją, o ne tik dėl karjeros, tai kelią kažkaip prasiskiria. Kadaisė mano tévas paklausė: „Nori būti pianistu? Žinai, kiek Lietuvai reiki pianistų? Vieno.“ Tada jam atsakiau, kad tuo vienu noriu būti aš. Manau, pianistas gali atrasti savų nišų. Jis gali akompanuoti, groti kameringiuose ansambluose, būti pedagogas, vadybininkas, net gali būti prezidentas. Vienas Lenkijos prezydentai buvo pianistas. Pas mus pianistas buvo ministras, Seimo pirmmininkas, gali dirbti Europos Parlamente... Persikvalifikuoti iš pianisto galima į daugelį sričių. O iš ministro į pianistą būtų kur kas sunkiau...

Ar akademijoje tvyro kūrybinę

dvasia? Ar yra nuoširdžiai muzikai pasišventusi studentų? Ar požiūris į šią profesiją darosi komerciškas?

Ieinu į akademiją ir čia jaučiu gerą dvasią. Manau, kad ją kuria žmonės, jų pažiūros, nuotaikos. Mano tévas 60 metų dirbo operos teatre ir kiekvienais metais ten buvo kalbama, kad „taip blogai kaip šiemet dar nebuvo“.

Kiekvienas studentas yra savitas. Kūrėjas turi mąstyti ir komerciškai. Ir Bachas, ir Beethovenas mąstė komerciškai. Žinoma, dabar yra daugiau „piaro pakraipos“ pianistų, kuriems labiau rūpi įvairzdžis, organizacinė sėkmė. Tačiau kad šiandien išlavoruotum, reikia visokių savybių: ir buhalteriu pabūti, ir mokėti komunikuoti. Tai savotiška daugiakovė.

Bet man asmeniškai menininkas pirmiausia įdomus savo kūryba. O kaip jam sekasi, kokie jo honorarai – man nerūpi. Pianistus mėgstu klaujytis „užrištomis akimis“ – nežinau, kas groja, bet galiu diagnozuoti jo vidinį pasaulį.

Ciklo „Meistrai didžiojoje“, kuriuo visuomenei pristatomos ryškiausios Lietuvos muzikos ir teatro akademijos asmenybės, koncerte Jūs pasirodėte su filosofu, idėjų istoriku ir socialiniu analitiku, europarlamentaru Leonidu Donskiu. Tai sukėlė dar didesnį susidomėjimą, klausytojai net netilpo į salę. Kiek žinau, pats pageidavote, kad Jūsų koncerte kalbėtų Leonidas Donskis ir „sudarytų jums komfortą“. Kur slypi tas bendradavimo su Leonidu Donskiu komfortas?

Su Leonidu nedažnai susitinkame, bet esame draugai, paskaitau jo knygas. Visų pirmą, labai smagu bendrauti su tokiu žmogumi, kurio toks platus akiratis, kuris nardo kultūros erdvėje, ypač europinėje – višada ką nors naujo galii sužinoti. Kieta jo pusė – tai žmogus, mokantis gerbti ir net garbinti tą, kas menininkui yra svarbu. Jis pamato, kuri yra tavo unikalumas, gali parodyti man, kuo aš, tarkime, esu stiprus atlikėjas ar kūrėjas. Čia yra komfortas. Kadangi aprépiā labai platų kontekstą, jis mato, kuo Lietuva, čia kuriantis žmonės stiprūs ir įdomūs sau ir kitiems.

Kokią naujausią programą šiuo metu rengiate?

Artimiausiu metu su Vladimиру Čekasinu rengiamės dalyvauti festivalyje „Kaunas Jazz“ (koncertas vyks balandžio 27 d. VDU Didžiojoje salėje, – red. past.). Mūsų programos ašis – Sergejus Prokofjevas. Kitais metais pasaulinis rengiasi paminti Pirmojo pasaulinio karo 100-metį. S. Prokofjevas susijęs su karu, netgi abiejų karų tematika.

Šiaisiai metais panorau groti Prokofjevą. Su Čekasinu į anksciau įjuvome „užgrriebę“, bet „Kaunas Jazz“ festivalio proga gilinamės dar labiau. Dabar turiu rankose Septintąjį Prokofjevo sonatą – prie jos viša mūsų kompozicija puikiai limpa. Žinoma, ten skambės ir dideli improvizacijų plotai.

Kokias mintis išskaitėte, kas „užkabinio“ šioje Prokofjevo sonatoje?

Juk atlikėjas siekia, kad ir klausytojas pajustų tą patį?

Pirmausiai išskirtinė yra Prokofjevo ritmo energija. Kita vertus, jo lyrika apvalyta nuo visokio „pavarusio“ romantizmo – labai išgryninga, gili, stipri. Tai ne jausmingumas, o gilus dvasingumas. Prokofjevas unikalas. Aš jį gana anksti išgirdau ir nuolat klausausi, atlieku. Kai kompozitoriu pažiūsti, atrandi kažką tokio, ko net negali paaškinti. Jei gali užkliuoti muzikai etiketę, tai jau yra „apie“, o ne pati muzika. O pačioje muzikoje galima surasti savo sielai tiesioginį atsaką, kurio negalima nusakyti.

Jeigu atlikėjas „surezonuoja“ su kompozitoriumi, tai klausytojas irgi „surezonuoja“ – paliečiamą kažkokią jo sielos vietą, kurios neįvardysi. Taip klausytojas labai padeda atlikėjui ir kartu kompozitoriu, kad išviktų meno kūrinys. Išeina live performance...

Dėkoju už pokalbij.

Itemptame Petro Geniušo koncertų grafike yra ir „Vilniaus festivalis“, ir koncertai, skirti Lietuvos pirmininkavimui Europos Tarybai, ir vėl nauji originalūs projektai su įvairių sričių menininkais. Gyvai komunikuojant ir formuojantis gyvą kultūrą, visas svarbiausias mintis išsakantis prie fortepijono, pianistas nepaliauja ieškoti to atsako sielai, kurie gali suteikti tik muzika. Linkiu darniai „surezonuojančiu“ klausytojų Lietuvos ir pasaulio scenose.

Sugrįžančių talentų staigmenos

Apie kelis muzikos festivalio „Sugrįžimai“ koncertus

Aldona Eleonora Radvilaitė

XV tarptautinis muzikos festivalis „Sugrįžimai“ (balandžio 8 – gegužės 2) jau pirmąją savaitę gausiems klausytojams pažėrė daugybę pakilių akimirkų bei staigmenų. Gražiai išleistame leidinyje Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius apie šio festivalio prasmingumą rašo: „Šiandien tai – ne tik galimybė susipažinti su pasklidusiais po pasauli Lietuvos ir su Lietuva save siejančiais kūrėjais bei jų darbais, „Sugrįžimai“ šiandien – tai ir mūsų paraška paulio bendruomenei, kad esame neatsiejama jos progreso ir kultūros dalis, kurią nuolat turtiname savo talentais, darbais ir laimėjimais.“

Pirmasis festivalio koncertas balandžio 8 d. sausakimšoje Vilniaus universiteto Šv. Jonų bažnyčioje, iškilmingai prasidėjęs Lietuvos himnu, kultūros ministro Šarūno Biručio bei Lietuvos edukologijos universiteto rektorius akademiko Algirdo Gaižučio sveikinimo kalbomis, klausytojams pateikė įdomias muzikines staigmenas. Tą vakarą išgirstas kompozitorius Jono Švedo anūkės Jūratės Švedaitės nuostabaus grožio sopranas daugeliui buvo tikras atradimas. Po studijų Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje (doc. Aldonas Vilčinskaitės, vėliau prof. Irenos Laurušienės klasėse), dainininkė išvyko į JAV, kuria vaidmenis „Connecticut Lyric Opera“. Niu Londono laikraštyje „The Day“ muzikos kritikų paskelbtoje kasmetinėje apžvalgoje J. Švedaitė buvo įvardyta „pačiu vertingiausiu ir išpūdingiausiu 2010-ųjų menininku ir atlikėju“.

Koncerte dainininkė žavėjo ne tik reto grožio balsu, kurio atspalvis, traktuojant prancūzų autorų kūrinius – Charles'o Gounod „O, dieviškasis atpirkėjau“ („Repenteur“), Jeano Baptiste'o Faure „Nukryžiutasis“ („Crucifixus“) – keitėsi į plastiką, netgi „šilkinį“, bet ir profesionaliu, stilistiskai tiksliu bei išraiškingu kūrinių traktavimu. Iš pradžių solistė dainavo pritariant vargonininkai Renata Marcinkutei-Lesieur, kuri viena pradėjo pirmąją koncerto dalių Richardo Wagnerio Piligrimų choru (aranžuotu vargonams) iš operos „Tanoizeris“ bei atliko Charleso Marie Widoro Vargonų simfonijos Nr. 5 finalinę Tokatą. Tik gaila, kad nesuderintų vargonų garsai bei „plaukiojanti“ bažnyčios akustika dirgino klausą ir apsunkino atlikėjų pastangas. Stebėtina, kaip Elizabetos arijoje „Dich, teure Halle“ („Tau, ištobioji mene“) iš R. Wagnerio operos „Tanoizeris“ ar minėtuose prancūzų autorų kūriniuose dainininkai pavyko laiku ištoti ir švariai dainuoti.

Antroje konerto pusėje solistai dainuojant prie fortepijono, Carlisle'o Floydio arijoje „Argi ne nuostabi naktis?“ iš operos „Siuzana“ (beje, atliekamoje vidurio Amerikos dialekto), balsas suskambo kitaip,

tačiau vis vien nebuvo lengva apsprasti su erdvėje išsibarsčiusia akustika. Puikiai išmanančios kamerinės muzikos atlikimo subtilybes J. Švedaitė ir patyrusi koncertmeisterė Audronė Kisieliūtė išraiškingai traktavo Richardo Strausso dainas „Naktis“, „Mano vaikui“, „Dedikacija“. Vis dėlto, gražiai skambant balsui, per mažai dėmesio buvo skirta tekstui, kas siame žanre yra labai svarbu.

Gražaus tembro baritoną Dainių Puišį esame girdėj ne kartą. Jis ne-

pianistas Aleksandras Vizbaras.

Povilas Syrrist-Gelgota po studijų LMTA (prof. Petro Radzevičiaus alto klasėje), gavęs Londono mero stipendiją, metus studijavo Guildhallo muzikos ir dramos mokykloje Londono, vėliau stažavosi Nacionalinėje Paryžiaus muzikos ir šokio konservatorijoje. Studijas baigė Oslo muzikos akademijoje pas žymų altininką Larsą Andersą Tomterį. Abu su žmona Toril groja prestižiniame Oslo filharmonijos orkestre, yra ne vieno kamerinio ansamblio nariai (beje, Povilas prie griežimo alto kartais priderina ir dainavimą, juo pajairinio ir šio vakaro programą). Lietuvos Nepriklausomybės 20-mečio proga (2010 m.) Povilas yra apdovanotas medaliu už nuopelnus populiariant lietuvišką mu-

kino kuriamais vaizdiniais, nuosekliai auginama įtampa, ryškiomis kulminacijomis bei atoslūgiais. O štai Franzo Schuberto Sonata Arpeggiōne – „kietas riešutėlis“ ir altininkams, ir pianistams. Šio genialaus kompozitoriaus muzikai atskleisti nepakanka vien profesinio meistriškumo. Reikia turėti įgimtą šios muzikos pojūtį, būti meniškai brandžiam. Koncertą išpūdingai užbaigė visi trys atlikėjai Astoro Piazzollos pjese „Skausmas“.

Balandžio 10 d. „Sugrįžimuose“ meistriškumą demonstravo Austrijoje ir Didžiojoje Britanijoje studijuojančios talentingos atlikėjos. Smuikininkė Ieva Pranskutė mokėsi Nacionalinėje M.K. Čiurlionio menų mokykloje mokytojos eksperimente Beatos Šmidtienės, vėliau prof.

petus, aistringas buvo kiekvienas pasažas. Tik antroje kūrinio dalyje (*Andante tranquillo*) buvo ramių, mašlių frazių. J. Brahmso trijuose kaprisiuose fortepijonui, op. 76, Morta Grigaliūnaitė atskleidė solistės savybes ir savo nežabotą norą skambinti maksimaliai ryškiai.

Vienas gražiausiu vakaro išpūdzių – gyvybingai, subtiliai Ievos Pranskutės pagrindė Vytauto Barakausko Partita smuikui solo, op. 12, dėl kurios interpretacijos smuikininkė konsultavosi net su pačiu autoriumi. Abi talentingos muzikės savo emocingą pasiodymą baigė Benjamina Britteno „Lopšine“ ir „Valsu“ iš Siuitos smuikui ir fortepijonui, op. 6.

Kitą dieną Vilniaus rotušėje vėl pasirodė pianistė Morta Grigaliūnaitė, ši kartą kaip dueto su altininkė Ugnė Tiškutė narė. Abi atlikėjos gyvena Didžiojoje Britanijoje. Nacionalinės M.K. Čiurlionio menų mokyklos auklėtinė Ugnė Tiškutė, pelniusi Londono Karališkosios muzikos akademijos stipendiją, teisė bakalauro studijas pedagogu Philipo Dukešo ir Martino Outramo klasėse. Šiuo metu ji yra Europos Sajungos jaunimo orkestro (EUYO) atlikėja. Griežia Karališkosios muzikos akademijos Muziejaus galerijos jai suteiktu unikaliu Salomono gildijos 1780 m. pagamintu alitu.

Ductas programą pradėjo J. Brahmso Sonata altui ir fortepijonui f-moll, op. 120, Nr. 1. Panašiai kaip vaka rykšiame koncerte, pianistė maksimaliai vadovavo muzikos eigai, skambino su ryškiais, staigiais priveržiai, dažnai gožč nuostabai gražaus tembro alto garsus. Atlikėjos grojo sinchroniškai, patogiu tempu, tačiau aiškiai dominavo galiningas fortepijonas. Morta panašiai traktavo ir du Sergejaus Rachmaninovo Preludus fortepijonui, op. 23: Ges-dur dėlio gana ramiai, o c-moll skambino labai greitai, garsiai, išplėtojo maksimaliai stiprią kulminaciją. Malonai nustebino netikėtai įtaigiai jos paskambinta Ferencio Liszto „Triju Petrarkos sonetų“ iš „Klajonių metų“ versija. Žavėjo meditacinis atlikimo stilis ramiose vietose, iškalbingos pauzės, suvaldytas temperamentas kulminacijose. Matyt, šių kūrinių traktuotės jau subrandintos, pianistėi akiavizdžiai patinka ir tinka tokis stilis.

Altininkė Ugnė Tiškutė kokybiškai, sodriu, „sultingu“ puikaus instrumento garsu pagrindė Krzysztofo Pendereckio „Kadencija“ altui solo, o kūriniuose su fortepijonu – Yorko Bowenė Fantazijoje op. 54, Niccolos Paganini „La campanella“ ir F. Laténo „Pasadoblyje“ – norėjosi altą išgirsti aiškiau, neužgožta. Nors abi dueto dalyvės buvo pasipuošusios panašiomis ryškiai raudonomis suknelėmis, belieka patarti suderinti ir garso intensyvumo bei muzikinės medžiagos traktavimo aspektus.

Ieva Pranskutė (smuikas) ir Morta Grigaliūnaitė (fortepijonas)

tik pritarė studijų kolegi Jūratei, bet ir padaivano Karlo Bohmo „Tyli kaip naktis“ ir Volframo giesmę iš R. Wagnerio operos „Tanoizeris“. Džiugino ideali diktacija, išsijautimas į muzikos turinį. O Violetos ir Žermuno duetas iš Giuseppe's Verdi operos „Traviata“ tapo viso koncerto kulminacija – taip įtaigiai ir išraiškingai jie kūrė vaidmenis. Pabaigoje J. Švedaitė jautriai padaivano senelio Jono Švedo „O tu dziemed, dziemedėli“, duetu su D. Puišiu Miško Petrauskui „Jau vakaras buvo“ ir Galinos Savinienės „Lietuva“ (žodžiai Just. Marcinkevičiaus). Publike jautėsi pakylėta meninių akimirku palaimos. Beje, sumani ir nuosirdi koncerto vedėja muzikologė Laimutė Ligeikaitė taip pat prisidėjo prie jaukios vakaro nuotaikos.

Balandžio 9 d. Vilniaus rotušėje vykės antrasis „Sugrįžimai“ koncertas taip pat išsiškyrė kokybiška, profesionaliai atliktą muziką. Česlovo Kulevičiaus sumeistrautu altu griežė lietuvis Povilas Syrrist-Gelgota, muzikavęs solo bei duetu su sutuoktine norvege Toril Syrrist-Gelgota, kurios violončelė skambėjo gražiai ir stilingai. Vykusiai jiems pritarė

zirką Norvegijoje, pernai jam buvo įteiktas Marisso Jansonso apdovanojimas. Toril – kamerinės muzikos atlikėja, nors nevengia ir solinių pasiodymų. Beje, magistrantūros studijas yra baigusi ir Vilniuje (prof. Silvija Sondeckienė), ir Osle (prof. Truls Mork).

Ispūdingu Fausto Laténo „Pasadobliu“ koncertą pradėjo altininkas su pianistu. Povilas čia atskleidė ryškiausias savo talento savybes – artistiškumą, gyvybingumą, meistrišką instrumento valdymą. Po to Povilo ir Toril duetas nuotaikingai ir grakščiai interpretavo Kjello Moerko Karlsono „Partitą brevis“, stilingai atliko barokinį Josepho Bodino de Boismortierio Sonatą D-dur, specialiai jiems sukurta Rasos Bartkevičiūtės pjesę „Liūdesys“. Smagiai buvo išgirsti Dalius Raudonikytės-With išplėtotą pjesę „Ne nauja, bet naujoviška“ („Non nova sed novē“), kurioje Povilas raiškiai griežė altu, pamažu įterpė niūniavimą, o vėliau balsu išplėtojo ryškią kulminaciją. Buvo įdomu ir originalu.

Modernioje Zitos Bružaitės „Auroroje“ Povilas Syrrist-Gelgota ir pianistas Aleksandras Vizbaras įti-

Ingridos Armonaitės klasėse. Nuo 2011 m. studijuoją Vienos muzikos ir vaizduojamų menų universitete pas prof. Christianą Altenburgerį.

Pianistė Morta Grigaliūnaitė taip pat mokėsi Nacionalinėje M.K. Čiurlionio menų mokykloje mokytojos eksperimente Jūratės Karosaitės klasėje, vėliau Henrio Purcello muzikos mokykloje Didžiojoje Britanijoje. Šiuo metu studijuoją Karališkoje muzikos akademijoje Londone. Yra Mstislavo Rostropovičiaus paramos ir labdaros fondo „Pagalba Lietuvos vaikams“ ir Michelio Sogny fondo „SOS Talets“ stipendininkė. Už pasiekimus apdovanota Karalienės Mortos (2006), Dorothy Bryant (2011) bei Jeano Ginsburgo (2012) premiomis.

Koncerto pradžioje atlikėjos jau natviškai veržliai traktavo Johanne- so Brahmso Sonatą smuikui ir fortepijonui A-dur, op. 100, Nr. 2. Nuo pat pirmų taktų paaikiėjo, kokios skirtingos jų meninės individualybės bei atlikėjiskoji mokykla. Smuikininkė griežė pakiliai, kultūringai, tačiau labiau klasikiniu stiliumi, o pianistės temperamentas bei lyderės savybės nešė ją į audringus ver-

Agniaus Jankevičiaus metodas

„Gronholmo metodas“ Lietuvos rusų dramos teatre

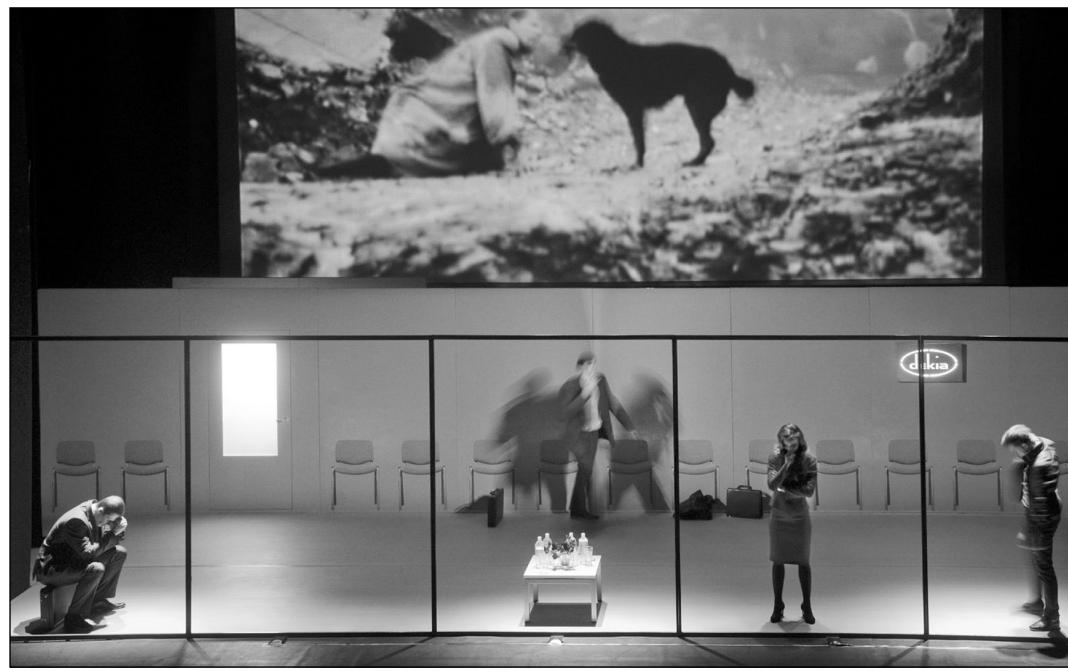
Daiva Šabasevičienė

Trisdešimtas Agnaius Jankevičiaus spektaklis „Gronholmo metodas“ išryškino šio kūrėjo režisūrinį metodą: linijinės mizansenos, aktoriai – *anfas*, aktyvi minties ataka, jokių metaforų, jokios bercikalinos sceninės pudros. O dar pasirinkęs vienės kartos ispanų dramaturgo Jordi Galcerano Ferrero pasaulinių pripažinimą pelniusią pjesę „Gronholmo metodas“, režisierius pataikė kaip pirštu į akį. Socialinė medžiaga itin lengvai pasidavė režisūrinei interpretacijai, nes siekta buvo ne kurti teatrą, o atskleisti temos aktualumą.

Režisieriu iau antrą kartą Rusų dramos teatre pasiseka. Girgždantis, traškantis, šalčiu dvelkiantis šimtametis teatras, niekada nežibėjęs prašmatnia sceninę įrangą ar turtinėjais pastatytmis, mielai kviečiasi režisierius. Jame pastaruoju metu telkiasi net kelios kartos talentinguos aktorių. Be teatro veteranų šiandien ryškiausią poziciją užima Dailios Tamulevičiūtės mokiniai ir brandumu bei plastiškumu išskiriantis Laimos Adomaitienės ruošiami aktoriai, kurie vis sparčiau įsitraukia į teatro repertuarinius spektaklius (išdomiausias paskutinis – „Romeo ir Džuljeta“, kurį režisavo ir choreografiją sukurė vengras Peteris Uray).

„Gronholmo metodui“ – provokuojančiam pašnekesiui – A. Jankevičius pasirinko viduriniosios kartos aktorių: D. Tamulevičiūtės mokiniai Vladimirė Dorondovė, Valentina Krulikovskė, Valentina Novopolskė, Artūrė Aleksejevė, taip pat šiame teatre pradėjusi dirbtį ukrainietę Jevgeniją Gladį (kai kas dar gerai prisimena jos tėvą Grigoriją Gladį), talentingai suvaidinusi Mikalojų Konstantiną Čiurlionį Jono Vaitkaus filme „M. K. Č. Zodiakas“ (1986) bei Sankt Peterburge mokslus baigusių Juliją Krutko.

Nors visi šiame spektaklyje vaidinantys aktoriai skirtinė, jie puikiai dera vienas šalia kito. Keturių į tarybinį pokalbių atvykusių „aukų“ susidivejinimo, susitreninimo seansus su kameromis fiksuoja du sce-

Scena iš spektaklio

D. MATVEJEVO NUOTR.

nos šouose sėdintys operatoriai. Regime psichologinio seanso kambari, kuriame moteris ir trys vyrai žiūrovus priverčia spręsti rebus – kuris iš jų yra psichologas, pagal psichologo Izajjo Gronholmo metodą tiriantis kandidatą užimti pelningą postą, o kurie – kandidatai. Pabairoje ši drama-disputas „iškrečia“ pokštą, kurio recenzijoje nederėtų atskleisti.

Režisieriu rūpėjo ne vien pastatyti kūrinį, bet ir išreikšti savo poziciją, kad šią „šachmatų partiją“ pralaimi visi. A. Jankevičiui pavyko įrodinti šios medžiagos reikalingumą. Nes pasaulių negrižtamai užkarėavo biurokratija, savo čiuptuvaus bandanti įsiskverbti net į tas sferas, kurios dar neseniai buvo gana skaidrios. Kaip „maustum“ darbuotojai, rašoma kiekvienam dienraštyste, apie tai galėtų papasakoti bet kurios biudžetinės įstaigos tarnautojas. Psichologinis spaudimas tapo daugeliu „perspektyvių“ įstogų norma. Tam yra sukuriamas aparatras, išsamiai aptariamas jo funkcionavimas, o rezultatas – pamažiu sunaikinamas žmogus. Ir niekam nesvarbu, jo jausmai, svarbu, kad „kažkas“ – tokia pati gyvenimo „auka“ – nusprendžia, kad jis netinka vienos ar kitos įstaigos „mėsmalei“. „Mes neieškome doro žmogaus, ku-

ris dedasi esąs šunsnukis. Mums reiki šunsnukio, besidedančio doru žmogumi“, – tai frazė, dėl kurios verta statyti spektaklį, tai frazė, kuri ir tapo A. Jankevičiaus atspirties tašku. Režisierius išskleidė žmogaus naikinimo mechanizmą, su kuriuo susiduria kone kiekvienos institucijos darbuotojas. Paradokas: kuo ta institucija labiau klesti, kuo „puikiu“ veikia jos mechanizmai, tuo labiau yra pažeminamas žmogus. (Pjesės herojė Mersedes Degas: „Visų mūsų gyvenimuose pasitaiko sunkū akimirkų, tad jei mus atleistų kaskart, kai turime asmeninių problemų, dirbtį galėtų tik mašinos.“)

Spektaklyje „Gronholmo metodas“ kartu su dailininkė Laura Luišaityte režisierius sukurė šiuolaikinę erdvę: sterili aplinka, „neoninis“ apsvietimas, gudriai surasti kino vaizdai, tinkantys spektaklio temai, unifikuoti kostiumai. Tačiau visa tai ne dėl „fasono“, – tik tokios aplinkybės padeda atskleisti motorinio žmogaus sąmonės regresą, žmogaus tapatybės sunaikinimo procesą. A. Jankevičius kelia klausimą ir apie šiuolaikinius psichologus, kurie, kaip ir kiti medikai, žmogaus fizinės ar psichologinės sveikatos problemas naudoja savo verslo reikalams. Vienu atveju žmogus priverstas pirkти vaistus, kitu – patirti pakartotiną,

tėstinių stresą psichologui dar kartą pasakodamas savo išgyvenimus.

Aktyviausias ir raiškiausias scenoje – Valentinas Krulikovskis. Puikus aktorius. Nestrunga, neužsikerta, nesoluja, bet – pirmas. Jo personažas Enrikė Fontas dramaturgiškai raiškiausias, tačiau aktorius jam suteikia dar daugiau spalvų. Antrą kartą žiūrint spektaklį galima palyginti, kaip šis vaidmuo „veža“ aktorių, kaip jis kuria komedines situacijas, nesistengdamas prajuokinti publicos. V. Krulikovskis jaučia žanrą, partnerius.

Valentinui Novopolskiui apgaudinėti publiką labai paprasta. Jam lengvai pavyksta įtikinti aplinkinius, kad jis geria hormonus, kurie padės atliliki lyties keitimą operaciją. Aktorius nieko neutriuoja, nešaržuoja, kelios detalės ir personažas yra – nekalto žvilgsnio berniukas tampa keliis psichologinius veidus turinčiu tipu.

Personalo atrankos specialistė Mercedes Degas šiame spektaklyje vaidina dvi aktorių – Jevgeniją Gladį ir Juliją Krutko. Spektaklio stilistikai labai tinka griežtos plastikos ir tvirto balso J. Gladij. Iš pažiūros sausa, aikštengia „kobra“, ir apsimestinai, ir nesuvaidintai pažiliumbianti, spektaklio metu ji atskleidžia sudėtingą psichologinį moters pa-

saulį. Aktorė itin muzikali, geba būti įdomi net tuomet, kai nedalyvauja duetinė scenose. J. Gladij nereikia vaidinti šiuolaikinės moters – jos esybė moderni, ir tai apsaugo nuo neįreikalingų judesių, nuo štampų. Šios aktorių vaidmenys tampa vienas už kitą įdomesni – neseniai ji sukūrė Dukters vaidmenį Jono Vaitkaus „Stabmėžiuose“. Nestebintu, kad būtent J. Gladij kuris nors (būtų gerai, kad geras) režisierius skirtų atskirą spektaklį.

Julija Krutko – kito plano aktorė. Jos mizansenos kitokios nei Gladij ir tai suteikia spektakliui naujų bruožų. Aktorė emocionali, pabrėžia savo herojės norą visada atrodyti gražiai: raudonas elegantiškas kostiumėlis, plaukų garbanos, ryškus makiažas. J. Krutko ypač moteriška, kuria atpažįstamą „vado-vaujančios moters“ tipą.

Vladimirui Dorondovui atiteko bene sunkiausias – „tardomojo“ Fernando Portos vaidmuo. Nors aktorius mažiausiai išsiškiria savo išvaizda ir vaidyba (to, akiavizdu, siekė ir režisierius), jo vaidmuo vienam spektakliui suteikia labiau daug reikalingų spalvų. Aktoriaus sceninis „minkštumas“, fizinis apsimetinimas, tam tikras nerangumas (kartais teksto, kartais plastinės išraiškos) verčia ne tik giliau pagalvoti apie spektaklį, bet dar kartą į jį suprįžti ir pamatyti, kaip V. Dorondovas dėlioja savo vaidmens niuanus, kaip jo Porta stengiasi išlikti tarp mašininių funkcionierų. Toks ir iš pažiūros paprastas, eksperimentu dar nesužalotas V. Dorondovo kuriamas žmogus – tema diskusijai.

Ringo atmosferą padeda sukurti scenoje sėdintys operatoriai – Arūnas Aleksejevas ir Julija Krutko arba Jevgenija Gladij. Nors jie tarsi nematomi, aktorių veidų išraiškos padeda kurti provokuojantį emocinį lauką.

Klesti veidmainystė ir manipuliacijos – taip Agnaius Jankevičius režisūrinis metodas diagnozuoja šiandienos situaciją, skelbdamas griežtą išvadą: laikas sustoti! Kuo taps patys spektaklio žiūrovai – provokacijos aukomis ar rimtais panašių situacijų analitikais?

Kronika

Premijos už ryškiausius muzikologijos darbus

Balandžio 12 d. Lietuvos nacionaliniame operos ir baletų teatre Lietuvos kompozitorų sąjungos Muzikologų sekcija surengė geriausią 2012 m. muzikologijos darbų apdovanojimo iškilmes.

Geriausių muzikologijos darbų konkursas rengiamas kiekvieną pavasarį nuo 2004-ųjų. Jame premijos teikiamos už ryškiausius praėjusių metų darbus įvairiose muzikologijos mokslo srityse, taip pat už Lietuvos muzikinės kultūros tyrinėjimą ir populiarinimą. 2007 m. dviejų premijoms suteiktii iškilę Lietuvos muzikologų bendruomenės autoritetų

Onos Narbutienės (1930–2007) ir Vytauto Landsbergio vardai. Premijų steigėjai – Lietuvos kompozitorų sąjunga ir Vytauto Landsbergio fondas.

Siemet Onos Narbutienės premija apdovanota Jūratė Vylfiutė už originaliai ir meistriškai atskleistą kūrėjo portretą knygoje „Gyvenimas-simfonija“.

Ši knyga parašyta apie autorės gyvenimo draugą, kompozitorių Justiną Bašinską (1923–2003). Kaip iškilmėse kalbėjo muzikologė Jūratė Gustaitė, „Justino Bašinsko laimė, kad Jūratė buvo šalia, kad matė ar galėjo papasakoti, kaip radosi kūrėjai, kaip kūrėjo dvasioje grumiasi demonai ir angelai, kaip tas kūrėjai buvo vertinamas, ko jis iš tikru vertas. Antroje knygos dalyje, pavaintoje „Mano vyras“, greta pagrin-

dinio personažo vis labiau ryškėja antراس – knygos autorė. Laiškeliai, die-noraščio fragmentai, prisiminimai – šviesūs ir skausmingi – tai atviras, nuoširdus, išmintingas, jautrus ir drąsus balsas, dėl kurio kūrėjo portretas tam-pa gvyas, tikras, suprantamas.“

Vytauto Landsbergio premija paskirta Edmundui Gedgaudui už fundamentalias kultūrino konteksto atodangas knygoje „Ona Narbutienė. Gyvenimo preliuadai“. Kaip laudacijoje laureatui sakė muzikologė Vytautė Markeliūnienė, „Edmundas Gedgaudas – tikras, prigimtinis istorikas, nestokojantis nuovokos, kad rašant istoriją nepakanka vien išlikusių šaltinių, dokumentų perskaitymo. Pracities epochos, istoriniai tarpsniai bei kontekstai turi už-

valdyti, žadinti jo vaizduotę, idant rastus istorinė gyvybę, jo tekstu tėkmėje virstanti sugestivais „tikrovai-vaizdžiais“. Kas juos sukuria? Anai – anų laikų fotografija ar ranka surašyta receptų knyga, kažkur stovėjės rudas fortėpijones ar Vilniuje sklandę posakiai, pokarinio sąsiuvinio popierius paveršius ar kadais skambėjusio koncerto programa... Ar be viso to būtu galima iškurti Onos Litvinaitės-Narbutienės (1930–2007) gyvenimo patirties paunksmėje?“

Lietuvos kompozitorų sąjungos premija apdovanotas istorikas Rokas Radzevičius už dėmesį mažai tyrinėtiems Lietuvos muzikinės kultūros reiškiniams knygoje „Lietuvos roko pioneriai“. Pasak kompozitoriaus Šarūno Nako, „sunkiasvorei

akademinei lietuvių muzikai seniai laikas išsiaiškinti santykius su lietuviškuoju roku. Juk lietuvių kompozitoriai įdomiausius dalykus pradėjo kurti tuo pačiu laiku, kai lietuvių roko muzikantai pasiekė savo apogejų. Tik abiem atvejais tai liko beveik nepastebėta, nes vertintojų žvilgsniai tiek tada, tiek dabar niekaip nesusifokusuoja į tuometinę tikrovę, o ne pasakas apie ją.“

2012 m. muzikologų darbus vertino 8 ekspertų komisija: muzikologės Jūratė Gustaitė, Audronė Žiūraitytė, Vytautė Markeliūnienė, Živilė Stonytė-Tamaševičienė, Jūratė Katinaitė, pianistė Rūta Ibel-hauptienė, kompozitoriai Šarūnas Nakas ir Ramūnas Motiekaitis.

LKS MUZIKOLOGŲ SEKCIJOS INF.

Prasmė triumfuoją prieš beprasmybę

ATKELTA IŠ 1 PSL.

toportretas“, 1972) ir judant kintančio vaizdo („Erdvinis asambliažas“, 1987). Tada minimalistinis, architektūros kalba šnekantis objektas tampa konceptualios mąstysenos apraiška. Ezopas dar niekada nebuvo toks intelektualus.

Rožanskaitei viskas turi prasmę. Jei vaizdai reikalingi tam, kad nematomus dalykus (reiskinius, potyrius, jausmus ir kt.) paverstume forma ir taip atskiratytume įkyraus neaiškumo, tai ši menininkė, regis, turėjo labai daug to, kas privalėjo būti įvaizdinta. Aštuntojo dešimtmecio kosminės abstrakcijos man labiau primena maitojamo vidaus vizualizaciją. Taip galvoti skatinė 1972 m. abstraktus, erdvinius autoportretas, panašus į kitus abstrakčius kūrinius. Trauminės psychologijos požiūriu, ji labai toli pažengusi. Daug toliau nei savo stigmu, žaidžia ar nuoboduliu rodytojai. O tas toliau yra gedėjimas, perdarymas, prasmės sukūrimas.

Kad ji nėra literatūriška, tiketina, tapo aišku apžiūrėjus asambliažus. Na o didžiulėse ir mažesnėse drobėse, kurias galima klasifikuoti kaip figūrines kompozicijas (terminas vėl žadina sovietinius vaiduolius), naratyvas neliniinius, čia pasakimo laikas yra tarp dabar, amžinai ir niekada. Tai vidinis laikas. Menininkės paveiksluose egzistuoja nuo fizikos dėsniių nepriklausoma meninė tikrovė. Be turinio, dėl kurio ji visada bus mano asmeniniame pašaulio teisuolių sąraše, menininkė

atsiskleidžia kaip visiškai konceptuali mąstytoja, nes vaizdo gebą reikštis suvokė neplokšciai. Paaiškinsiu.

Rožanskaitė savo tapyboje jungia kelias vaizdo sampratas. Šia prasmė jি tarpdisciplinė. Jai reikia ir ikonos langiškumo (kad į tave pažvelgtu iš anapus), ir fotografijos mirtingumo (kad atsimuštum į bukų dokumento dugnaj), ir šalto mokslinio antžmogiškumo (be aparato neįmanomas priartinimas), ir šilkografijos perregimumo (efemeriskas ekrano efektas), ir skulptūros trimatiškumo (dažo krūtingumas, ertmės ir judrios perspektivos), ir kino magijos (skirtingų perspektivų montažas). Visa tai menininkė derina vieno paveikslė plokštumoje. Visad palieka nuorodą (kokis nors kvadratas, papildomas mastelis, plysis), kad ši tikrovė yra netikra, dviguba, suardyta. Jos kūrinių struktūros apibūdinimai sutampa su kritiškais sovietinės visuomenės įvardijimais. Nepaisant tokios meninės tikrovės sukeliamo šleikštulio, man visiškai paslaugingu būdu Rožanskaitės darbuose prasmė triumfuoją prieš beprasmybę. Gal dėl to, kad nematoma ir pamatyta neteisibė vis dėlto skiriasi iš esmės. Arba todėl, kad vujaristinis žvilgsnis parverstas atjaučiančiu. O tai jau kanoninės, vyru rašytoys dailės istorijos nepaisymas. Praktiskai reprezentacijos tradicijos sabotažas.

Didžiojoje Nacionalinės dailės galerijos salėje parodos ekspozicija, parengta kuratorės Laimos Krei-

vytės ir architektės Julijos Reklaitės, nokautuoja. Ne tik dėl visumos, kuri sužažaruoja regimais tarpusavio ryšiais, ne tik dėl paveikių kūrių mastelių ir ne tik todėl, kad galima pasiūsti taip, lyg pirmą kartą pamačius didelį rinkinį ryškių spalvų flomasterių, bet pirmiausiai todėl, kad tarsi patenki į paveikslo vi-

tuo sienos paviršiumi klajojančiu žvilgsniu. Perspektyvos ir papildomas erdvės savo beveik smurtiniu įtaigumu rodo, kad Kreivytė su Reklaitė menininkės kūrybą suvokė struktūriniam lygmenyje. Parodos dalys – „Tarp kosmoso ir abstrakcijos“, „Medicininės erdvės“, „Kita veidrodžio pusė“, „Kačios stotys“,

procesais, kaustančiu ligos patalu, gydančiu tvarsčiu, tėviškės dangumi, abstrakcijos dinamikos šaltiniu. Klostes patiriamie per odą. Lytėjimas neturi atstumo, kaip ir menininkės kūrybos turinys. Toks nepakeliamas ir gyvybiškai svarbus.

Kartais pamastau, kokia būtų buvusi Rožanskaitė, jei nebūtų turėjusi laikytis santūriai? Juo kalbantis su ja buvo matyti labai aiški, rišli ir nesvyruojanti pozicija. Jei ji sugerbėjo būti drasi ir ištikima sau prieš visus „fizikos“ dėsnius (anuomet moterų tapyboje nickas nelaukė, sovietmečiu, pabėgusi iš tremties, per daug triukšmauti negalėjo), kas ji būtų be šių suvaržymų? Neįmanoma atsakyti. Jos meno neičina analizuoti atskirai nuo gyvenimo. Aišku tik tiek, kad Rožanskaitei meno reikėjo kaip oro.

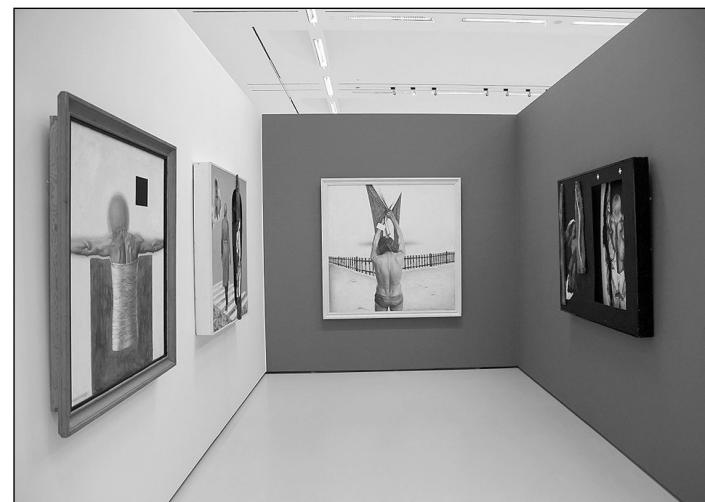
Šiame straipsnyje liko labai daug neaptarta: jos vaizdų panašumo su estų tapyba klausimai, nemažiau įdomi menininkės velyvoji kūryba (instaliacijos galerijoje ir gamtajoje), jos gebėjimas iutraukti naujas medijas neprarandant savo stuburo, smalsumas, atvirumas, bendrumas su jaunimu ir dar galybė probleminių ašių, kurių gausa išduoda, kokia pilna visko ji buvo.

Paroda veikia iki gegužės 19 d.

Nacionalinė dailės galerija

(Konstitucijos pr. 22, Vilnius)

Dirba antradieniais, trečadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais 12–19 val., ketvirtadieniais 13–20 val., sekmadieniais 12–17 val.

Ekspozicijos fragmentas

T. KAPOČIAUS NUOTR.

dų. Milžiniškos ryškių spalvų – geltonos, raudonos, žalios, mėlynos – plokštumos kuria Rožanskaitės darbams analogiškas perspektivas. Žiūrovas neturi jokių šansų neįstiekti, nes pasiūjta ivykio personažu. Atskiros architektūrinių įlančių suformuoja kelias intimias erdves, kur panosėn prikišami pagal temas sugrupuoti darbai. Tai padeda pamatyti. Pamatyti iš tiesų, ne

„Asambliaž architektūra“, „Etnografinis žvilgsnis“, „Ekologinė klasa“ – papildytoys kūrybos medžiaga: piešiniai, nuotraukomis. Tai padeda perprasti, iš kur kuris vaizdas atkeliauja, kaip yra transformuojamas.

Esu ir anksciau pastebėjusi, bet niekada taip akivaizdžiai, kad klostės, draperijos arba susirangės audinys Rožanskaitės kūryboje galiapti beveik bet kuo: kosminiais

Tekstilės turtai

Pokalbis su Bažnytinio paveldo muziejaus fondų saugotoja Rita Pauliukevičiūte

Kas sleiasi po žodžiaisiais bažnytinė tekstilė?

Didžiausiai skaičiumi Bažnytinio paveldo muziejaus rinkinio dalį sudaro liturginiai drabužiai: arnotai, dalmatikos, kapos, stulos ir kt. Ivaizios XX a. liturginės reformos palietė ir dvasininkų aprangą, tad patitus drabužių formoms daugybė jų sugulė į bažnyčių zakristijų ar palėpių komodas, kur sąlygos dažnai nėra palankios audiniams saugoti. Tieša, galima pasidžiaugti, kad dažnoje aplinkytoje bažnyčioje buvo rūpinamasi nenaudojamas liturginiai drabužiai, jie peržiūrimi, vėdinami, deja, ne visur yra kam tai daryti. Tokie nebenaudojami drabužiai dažniausiai perduodami saugoti į Bažnytinio paveldo muziejų.

Ar tekstilė saugoma taip pat kaip ir kiti muziejinių eksponatai?

Taip, žinoma. Tai trapi medžiaga, jautri šviesai, aplinkos sąlygoms. Egzistuoja drėgmės, šviesos, temperatūros normos, kurių privalo laikytis visi muziejai. Net nuolatinėje ekspozicijoje tekstilės dirbiniai ga-

na dažnai keičiamė, ji eksponuoja ma specialiose patalpose, kur gerokai silpnės ir saugesnis apšvietimas. Šiuo metu Bažnytinio paveldo muziejuje kuriasi tekstilės restauravimo dirbtuvės, jas irengti padeda aukštos kvalifikacijos restauratorių iš Kelno arkiviskupijos.

Kaip kaupiami eksponatai? Su kokiais sunkumais susiduriate?

Kaip jau minėjau, muziejaus tikslas – bažnytinio paveldo saugojimas. Šis paveldas apima bene vertingiausius ir unikaliausius Lietuvos kilnjamoji paveldo objektus. Bažnyčia ypač saugojo viską, kas kaupėsi jos lobynuose. Muziejus iškurtas siekiant tai daryti kuo profesionaliau. Čia laikomi Vilniaus katedros, kitų Vilniaus ir Vilniaus arkiviskupijos bažnyčių lobynai. Bažnytinio paveldo muziejuje eksponatai yra saugomi, bet tuo pačiu tebeprikluso bažnyčios, iš kurios jie atkeliauoti, parapai. Eksponatų kaupimas susijęs su Vilniaus arkiviskupijos bažnyčių meninių vertibių inventoriaciją, vykusia 2002–2006 metais. Ją atliekant bu-

vo surašytos bažnyčiose tebesančios vertybės ir atsižvelgiant į tai, ar jos naudojamos, ar nebe, ar pakankamai gerai saugomos, ar reikalingos restauracijos, buvo perduotos Bažnytinio paveldo muziejui. Didelių sunkumų dėl to nekyla, nes, kaip jau minėjau, visos vertybės tebeprikluso vietai, iš kurios paimtos, ir vietinis kunigas visada gali jomis naudotis, žinoma, atsižvelgiant į galimybes, į daiktų būklę ir pan.

Kaip eksponuojate? Ar visos vertybės pasiekiamos nuolatinėse ekspozicijose, ar skirtos pagal tam tikrus laikotarpius, audinius ar temas ir kt?

Visko eksponuoti neįmanoma, muziejuje vien tekstilės objektų yra gerokai per 10 000. Kaip jau minėjau, net ir nuolatinėje ekspozicijoje tekstilė keičiamā dažnai, tad ilgainiui parodoma didelė dalis rinkinio. Mėnesių stilių laikotarpiams, audiniams ar kitoms temoms skirtimos laikinos terminės parodos. Pavyzdžiu, šiuo metu pabaigoje ruošiamė Vilniaus katedros liturginių drabužių parodą.

Kokio amžiaus lankytojai domisi, lanko jūsų muziejaus ekspozicijas?

Tėsingausia būtų atsakyti – visų amžiaus grupė. Vaikams, moksleiviams, šeimoms siūlome daug įvairių edukacinių užsiėmimų, suaugusių gausiai renkasi į ekskursijas su gidu – kickvienu šeštadienį muziejus organizuoja ekskursiją, kurią vedą gidas, kartais istorikas arba metnotyrininkas. Muziejų lanko daug įvairaus amžiaus turistų. Negalėčiau išskirti vienos amžiaus grupės.

Galbūt vykdomi ir kitokie švietėjiski, visuomenės supažindinimo su rinkiniais, istorija projektai, edukaciniai užsiėmimai?

Jau minėjau edukacinius užsiėmimus vaikams, moksleiviams, šeimoms. Kartais tokius užsiėmimus, pavyzdžiu „Lobio ieškojimai“, užsiėmako net suaugusiuų grupės vadiniama komandos formavimui (team building). Didelė muziejaus veiklos dalį sudaro paskaitų, konferencijų organizavimas įvairiomis temomis, susijusiomis su bažnytiniu paveldu, jo tyrinėjimu, išsaugojimu. Šiuo me-

tu muziejuje įrengtas informacinis terminalas, kuriame galima rasti daugybę papildomos informacijos ne tik apie liturginius drabužius, jų istoriją, simboliką, bet ir pažaisti įvairius žaidimus, pažiūrėti filmų.

Kuriuos bažnytinės tekstilės objektus išskirtumėte kaip itin unikalius?

Bažnytinio paveldo ekspozicijoje rodomas vienas iš dviejų Lietuvoje seniausių išlikusių arnotų (XV a. pab. – XVI a. pr.), seniausia kapa, kurios audinys taip pat siekia XV amžių. Rodoma nemažai drabužių su išskirtinėmis istorijomis. Pavyzdžiu, liturginių drabužių komplektas, kurį tikinčioji pasiūvo iš savo mirusio vyro, carinės Rusijos valdininko, munduro ir padovanovo Vilniaus katedrai kaip votą. Eksponuojami arnotai su autokotų herbais ir insignijomis, demonstruojama audinių istorija, siuvinėjimo menas.

Dėkoju už atsakymus!

PARENGĖ
DALIA KUTKAITĖ

Keturi fotografijos prieštaravimai

Šv. Augustinui

Akvilės Anglickaitės paroda „Fermata“ Vilniaus grafikos meno centro galerijoje

Agnė Narušytė

Nežinau, kas bus. Taip prasideda kiekvienas tekstas (ir net pasibėgia). Tai – ir Akvilės Anglickaitės parodoje „Fermata“ užkoduota partis. Fermata, rašo ji, „yra ženklas. Muzikos kalboje jis žymi užtęstą garsą arba pauzę, kurio trukmę kūrinyje neapibrėžiamą jokia ritmine struktūra. Fermata užlaikoma po impulsu – nesvarbu, garso ar tylas. Jos trukmę kompozitorius palieka atlikėjo interpretacijos laisevi. Fermata sujungia garso judešį (veiksma), jo sulaikymą, prateisimą ir jo nutraukimą.“ Keturi veiksmai apibūdina nežinią – ar tuomet ji vis dar nežinia? Pradėtą garsą ar pauzę tėsia ir nusprendžia nutraukti atlikėjas, kartais neapsisprendamas ir leisdamas garsui tiesiog užgesti. Išsivaizduju: rašomo teksto lükuriavimą, trukmę ir pabaigą valda kaip jo atlikėja, tarsi kas nors kitas manyje diktuočių jau seniai suplanuotą istoriją. Fermatą galima suprasti kaip laisvę, langelį kūrybai, praardytą jau gatavo kūrinio siūlę. Bet joje glūdi ir neapsisprendimo momentas, stabtelėjimas (it. *fermare* – sustabdyti), užlaikymas nežinoje: „gal kažkas bus, o gal ir nebus“ – maždaug taip apibendrino parodos poveikį Gintaras Zinkevičius.

Taigi muzikinė fermata – būdas sustabdyti laiką, išjausti į dabartį, pamiršus visus reikalus, nesutarimus, natūrą ir kultūrą. I dabartį, kuri virsta praeitimi taip greitai, kad šv. Augustinas jos niekaip negalėjo apčiuopti. Suprasdamas, kad visada esanti dabartis būtų amžinybė, jis turėjo padaryti paradoksalią išvadą: „laikas yra tik todėl, kad stengiasi nebūti“. Toks susinaikanantis tyrimo objektas labai nepatogus, reikėjo jį kažkaip sustabdyti. V amžiaus filosofas problemą išsprendė išsprendamas dabartį, apgvendindamas praeitį ir ateitį sieloje, kuriai visi laikai yra tik skirtinges dabarties formos. Laiko tekėjimą dabartieji sulaiko dėmesys – „susikaupę tame, kas priešais mane“, jis jungia ateitį, dabartį ir praeitį į prasminges istoriją. Tai gražus pasakojimas – ižanga į taip išmintingai sutvarkiusi laiką Viešpaties garbinimą. Augustinas žino, kas bus. Tačiau jei išsklausysime į fermatą, paaškės, kad Augustino pasakojimas klaidina. Akvilė tai parodo stabdydama žiūrovą vaizdo dabartyje keturis kartus.

Judešys

Pirmoje fotografijoje – dangus, pasvirusios pušys, o apačioje – kažkokia metalinė struktūra, tik fragmentas, „netycia“ įlėkės į kadrą, judejimo paklaida. Matydama lenktų vamzdžių blizgesį, galvoju apie dviračius ir karuseles. Bet aišku, kad autorė puikiausiai žino, kas ten. O

gal visi žino, tik aš nematau? Kaip tik todėl tie metalinių konstrukcijų bangavimai man patinka – tik šaltas prisiminimo šmékstelėjimas, kaip ta kaukolė Hanso Holbeino „Ambasadoriuose“ – reikia pakeisti žiūros tašką, kad suprastum, kas tai. Bet kartu tas neaišumas, tas kyšančios figūros išsilieję kontūrai, tas neapibrėžtas kažkas iutraukia žiūrovą į paveikslą, kaip spėstai pagauta žvilgsnį, anot Jacques'o Lacano, uždaro jį ten, prismeigia sąmonę priiminimu – tu mirsi. Iš kažkų slepiantčio paveikslų negali pabėgti. Tačiau kad ir kaip kaitaliosi žiūros tašką, Akvilės fotografija netaps aiškesnė – nerimastingai blykčios prisiminimo metalas, arydamas pušų pasvirimo pusiausvyrą. Kodėl nerimastingai? Nes pušis nubraukė nuo jūros pučiantys vėjai, nes apačios judejimą slegia dramatiškai debesuoto dangaus aukštis. Bet fotografija neleidžia išibėgti dramai, jis sulaiko veiksmą, sukeliantį tik nežymų vaizdo drebėjimą, džeržiantį baltomis šiukšlėmis, senos juostos broku, fotografijos cheminės prigimties priminimu skaitmeninėje būtyje. Ir dar – regis, girdžiu vėjo šnarinamų augalų garsą.

Sulaikymas

Supratau, iš kur sklinda garsas – iš greta kabančio monitoriaus, kuriame sulaikytas einančio per gatvę žmogaus vaizdas. Pirmyn – atgal. Tik nukirtas judeSYS, užstrigęs kadras. Girdisi traškesys. Tai – neapsisprendimo momentas, šiuo atveju „bus ar nebus“ netikumas pasireiškė pavojingoje vietoje, kur negalima sustoti ir užsiimti dabarties akimirkos brandinimu, kaip siulo psichologinės savišvietos literatūra ir supopularintos Rytų religijos: susikoncentruok išabar, išvalyk mintis, išnaudok kick-vieną akimirką! Galbūt šitaip pavys sakralizuoti kasdienybę, iš jos pasikartojuim rutiną iliety paslapties? Bet virpantys Akvilės nufilmuoto praeivio kontūrai netelpa į romaus Budos įvaizdį, figūra traškėdama perspėja apie nutrūkimą. Tai ne laiko išplėtimas, o ištrigusi dabartis. Dar ne visai sustojuosi fotografijoje, dar neapsisprendusi, kurioje judeSIO fazėje galutinai sustingti į „lemiamą momentą“. Jie reikšmingai nejudą. Henri Cartier-Bressono užfiksuootas praeivio šuolis per balą, atspindėtas vandenye ir pakartotas plakate, yra galutinai išspręstas, nors ir pakibę ore. Jis neturi trukmės, nejudą kažkur už kadro esančiamė erdvėlaikyje, palaimingai telpa vaizdo rėmelėje, neskleidžia jokio garso. Tačiau ir Anglickaitės stabdydylė neapsisprendimo judeSYS neturi nei trukmės, nei užkadrinio laiko. Čia netgi dar labiau niko daugiau nera, tik abejonėje sustinges dabarties momentas, ne-

turintis nei praeities, nei ateities, sunickuo nesusijęs, sąmonė be atminkties ir be lūkesčių, dėmesys be objekto, žmogus be „as“, iš sielos iškrietas laikas. Kasdienybė yra žinojimas, kas bus, o pėsčiųjų perėjoje trypčio-

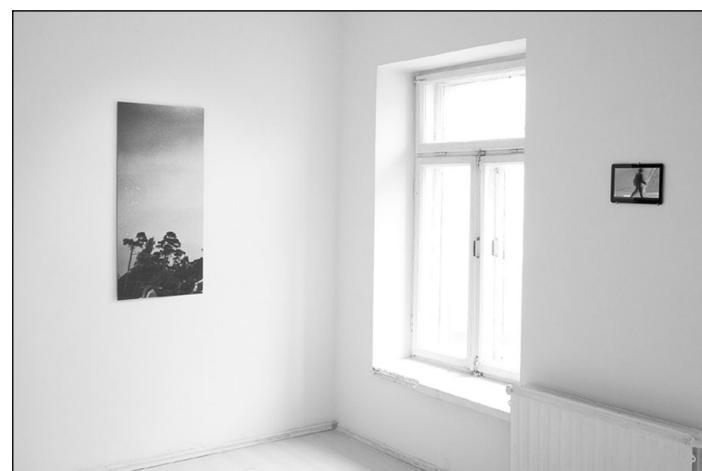
granulės? Néra tėsinio, vaizduotėje negaliu sulipdyti vientos erdvės. Vadinas, nera ir vientiso laiko. Savaimė aišku, kad kiekvienam kadrui „nuspausti“ reikėjo kitos akimirkos, bet sujungus juos į panoramą

ma preparuoti šių lavonų vidurius. Bet žiūrint į nupjautose vietose mirksinčias detales iš galvos nešeina dar vienas Gintaro Zinkevičiaus komentaras – „jie kaip meno kūriniai, kaip kažkokie gemalai“, iš jų dar gali kažkas gimti. O gal ir ne. Keistas ir dangus virš tų lėktuvų – jo didelis, skaidriai žydras plotas slėgia pakilimo negalimybe. Parodos kontekste tai yra stabliausias vaizdas: lėktuvų ratai tvirtai stovi ant žemės, joks judėjimas neįmanomas. Bet kažkas ne visai taip. Kaltininkė – rausva šviesa žolėje, kokia būna tik saulei priartėjus prie horizonto. Tik nežinau, ar čia rytas, ar vakaras. Ryto ir vakaro nuotaika skirtinga, bet šviesa panaši, ir matydama tik fotografiją negaliu atpažinti. Gal kiti žinotų, ir Akvilė, aišku, žino. Pradžios pažado ir pabaigos (nutraukimo) šviesos tapatumas atitinka nupjaustyto lėktuvo ir gemalo analogiją. Štai kokia nutraukimo fermata – fotografijoje (kuri dar vadina nuotrauka) vis dar girdimas lėktuvų variklių garsas. Bet iš tikrųjų tai – tas pats po visą parodą sklidantis monitorius užstrigusio čiuko keliamas triukšmas.

Vaizdinės fermatos

Garsas grąžina prie parodos vadinimo. Dabar jau matau, kad parodoje atverta dabartis suvarstyta trimis neapibrėžtumo siūlais. Iš vieno vaizdo sklidantis garsas einant nuo kūrinio prie kūrinio įgarsina vis ką kita: vėja ir juostos išbrėžimų traškesi, ištrigusi judeS, cemento granulėmis važiuojančių padangų šlamėsi, lėktuvu variklių gausmą. Tai – garsas reikšmės neapibrėžtumas, kurį gali išspręsti tik žiūrovas, skaitydamas vaizdą. Antras neapibrėžtumo siūlas – visur vis kitaip pasireiškiantis, nei sustabdytas, nei nesustabdytas judeSYS, lyg kas priešintusi fotografijai, kuri visada privalo apsispręsti – per trumpesnę nei sąmonė pajęgia užfiksuoти akimirką, per nepagunamą dabarties tikrovę. Trečasis – tai istorijos neapibrėžtumas. Præties ir ateities neįremintas dabarties laikas yra beribis kaip ir beveik visuose vaizduose dominuojantis dangus. Bet fotografijos dangus tuščias. Apie tokią dabartį savo „Išpažinimuose“ šv. Augustinas nekalbėjo. Joje nera sukaupta praeities dabartis ir ateities dabartis. Ji ne(be)žino savosios priežasties ir pratėsimo. Fermatos laikas – tai ne istorijos laikas. Tai – vaizdo, atsisakantį dalyvauti istorijose, laikas. Vaizdinė fermata – nutrukė prasmiai, kultūriniai, erdviniai ryšiai, kai žiūri į tikrai nežinai, kas bus.

Paroda veikia iki balandžio 20 d.
Vilniaus grafikos meno centras
(Latako g. 3, Vilnius)
Dirba antradieniais–penktadieniais
11–18 val., šeštadieniais 11–15 val.

jantis žingsnis išardo to žinojimo iliuziją, parodo kasdienybę kaip nežinojamą. Judėti negalintis vaizdas atjungia šį momentą iš laiko tėkmės, išima iš nuosoklaus pasakojimo – faltališkai perspėja, kad bet kur bet kada tėsinio gali ir nebebūti.

Pratėsimas

Priešais perėjoje sustabdytą žingsnį kabo fotografijų seką. Visose – cementinė aikšteliė (takas?) kažkur pajūryje, nes šalia auga pušys. Akvilė sako – Klaipėdoje. Kiekvieno-

gimtų vieno iščesto momento išpuidis. Čia to nera. Tarpai tarp laiko akimirkų didėja. Neįmanoma apsispręsti, kur iš tikrųjų esi. Neįmanoma išibėgti. Erdvė – kaip išardytas šaligatvis, mano žvilgsnis sutrinka vaizdų perejoje. Gilles'ui Deleuze'ui turbūt patikų šis nežinoje ištrigės unikalų, netapačių žvilgsnių, akimirkų, vaizdų pasikartojujančias. Bet ką su jais daryti? Ir staiga paaškėja: nors laikas suskaldytas, panoraminė vaizdų jungtis ištešia dabarties momento neapsisprendin-

Ekspozicijos fragmentai

A. ANGLICKAITĖS NUOTRAUKOS

je fotografijoje pasikartoja ta pati vieta, tad kyla pagunda atskirai vaizdą suvokti kaip ankstesnio erdvės pratėsimą. Bet kaskart žengdama per tarpa tarp fotografijų užkliūvusios pats medis, bet toliau, medis jungia du kadrus, bet ar tas pats? Gal ta pati pušis, bet ten jos dvi; krūmas tas pats, bet tapęs potėpiu medžių guote; dangus be jokio debesies ir su jais, šešelio kontūras tas pats ir išsidiekęs nebeatpažistamai kitaip (vėl kaukolės efektas). Tos pačios ar ne tos pačios žolės tarp išardyto šaligatvio plytelų? Ar čia priartėja tos pačios kelio dangos

mą iki beribės būties. Taip Akvilė surūpė ištraukiantios sąmonės partitą – netikrumą dėl save paties. Esi trūkinčiantis kaip ir laiko juosta, kurią vis pertraukinėja fotografija.

Nutraukimas

Ant galinės sienos kabanti vienės fotografiją lyg ir iprastai pasakoją apie nutraukta judeS. Ten stovi du lėktuvai, kerėpliškai išsiskėtę, uždangstyti. Jų sparnai, kabinos, motorai – viskas nupjauta, matyt, panaudota kur kitur. Tai aviacijos pracitis, pasibaigę skrydžiai. Gal-

Norėčiau perkelti portretuojamą asmenį į dabartį

Margarethe von Trotta apie filmą „Hannah Arendt“

Šį penktadienį „Skalvijos“ kino centras pradeda rodyti vokiečių režisierės Margarethe von Trotta filmą „Hannah Arendt“, kurio pasaulinė premjera pernai rudenį įvyko Tarptautiniame Toronto kino festivalyje, o premjera Lietuvoje – per „Kino pavasari“. Filmo režisierės vardas pas mus turėtų būti žinomas: 2004–aisiais festivalis „Vilniaus pavasaris“ ir Goethe's institutas surengė jos filmų retrospektyvą, von Trotta viešėjo Vilniuje ir susitiko su lietuvių žiūrovais.

Aktorė, režisierė ir scenaristė Margarethe von Trotta gimė 1942 m. Berlyne. Jos motina kilusi iš Baltijos vokiečių aristokratų giminės. 1964–aisiais ji pradėjo vaidinti teatre, vėliau filmavosi vokiečių Naujosios bangos režisierių filmuose. 1977 m. ji debiutavo režisūroje filmu „Antrasis Kristos Klagės pabudimas“. Šis filmas, kaip ir kiti jos darbai „Seserys, arba Laimės pusiausvyra“ (1979), „Švininiai laikai“ (1981), „Rosa Luxemburg“ (1985), „Afrikietė“ (1990) – iškilūs feministinio kino pavyzdžiai. Ji iki šiol išlieka viena svarbiausių vokiečių kino kūrėjų. „Hannah Arendt“ – naujausias režisierės filmas ir šeštasis, kuriame von Trotta bendradarbiavo su aktore Barbara Sukowa.

Pateikiame sutrumpintą Goethe's instituto tinklalapyje paskelbtą vokiečių žurnalisto Thilo Wydros interviu su von Trotta apie naujausią filmą.

Filosofės Hannah Arendt didybę liudija jos mąstymo gelmė ir į popierių perkeltos mintys. Tą mąstymą reikėjo parodyti filme, vizualizuoti konkretaus žmogaus mintis.

Kaip kino priemonėmis parodyti mąstančią moterį? Ir kaip mes suvokiamė jos mąstymo procesą? Tai vienas pagrindinių klausimų, kurie kyla kuriant filmus, skirtus intelektualioms asmenybėms. Užsispyriau, kad Hannah Arendt vaidintų Barbara Sukowa, nes ji – vienintelė aktoriė, kuri, mano galva, gali parodysti, kaip žmogus mąsto. Ir jai tai iš tikrujų pavyko. Iš pat pradžių buvau įsitikinusi, kad tai turi būti ji, bet buvo sunku įgyvendinti šį sprendimą, nes kai kurie produseriai negalėjo Sukowos įsivaizduoti atliekant ši vaidmenį. Tvirtai pasakiau, kad be Sukowos filmo nekursiu. Jau filmuoju „Rosą Luxemburg“ pastebėjau, kad Sukowa kūrybingai naudojosi intelektu sakydama politines Rosos kalbas. Panašiai buvo ir vėliau, kai filmavome „Viziją“ – filmą apie Hildegardą iš Bingeno. Filme apie Hannah Arendt žiūrovas taip pat turi matyti ir autentiškas personažo intelektualines pastangas. Arendt dirbo skirtinguose Amerikos

universitetuose, vedė seminarus, skaitė politikos ir filosofijos paskaitas. Filme rodomi du jos pasisakymai. Šiuo atveju aktoriė negali pasitenkinti tuo, kad perskaitys tekstą iš popieriaus lapo. Ji turi improvizuoti ir kurti tai, ką sako. Barbara Sukowa šešias minutes kalba angliskai su stipriu vokišku akcentu, tokį tikrai turėjo Hannah Arendt. Aktoriės meistriškumas leidžia žiūrovams įsijausti į Arendt mąstymo ir analizės eiga.

Kaip vyko pasirengimas filmui ir kokie buvo kontaktai su Arendt aplinka?

Prieš pradėdamos rašyti scenarijų (von Trotta bendraautorė – Pamela Katz, – red. past.), Niujorke susitikome su daug žmonių, kurie gerai asmeniškai pažinojo Hannah Arendt. Norėčiau paminėti jos ilgametę bendradarbę ir draugę Lotę Köhler, kuri mirė 2011 metais, su laukusi 92-ejų, jos pirmą biografe Elisabeth Young-Bruehl, kuri taip pat mirė 2011–aisiais, Hango Jona so našlę Lorę Jonas ir paskutinį

įš pradžių manėme, kad reikia pasakoti visą Arendt gyvenimą – taip pat ir apie 4-ąjį, 5-ąjį dešimtmecius. Tačiau galiausiai apribojome veiksmo laiką iki ketverių svarbių metų, kurie buvo pripildyti rašymo, mąstymo, diskusijų ir intensyvių gyvenimo patirties.

Filmo veiksmas apima 1960–1964 metus. Tai laikas, kai buvo sugautas, teisiamas ir 1962–aisiais pakartas Adolfas Eichmannas. Apie proceso Jeruzalėje eigą Hannah Arendt rašė JAV savaitraščiu „The New Yorker“. Jos suformuluota „blogio banalybės“ savoka tapo kultūros savimonės dalimi. Kaip parodyti tokį žmogų kaip Adolfas Eichmannas vaidybiniame filme?

Nemanau, kad aktorius sugebėtų taip sukonstruoti vaidmenį, kad žiūrovai pajustų tai, ką jautė tikrą Eichmanną stebintys žmonės. Tas menkumas, vidutiniškumas, biurokratinė kalba, – juk jis negalėjo suformuloti normalaus sakimio. Valdininkas... Aktorius nebūtų sugebėjęs sužadinti kartu ir nuostabos, ir pasi-

Margarethe von Trotta

požiūriu izraelietiškoji filmavimo dalis buvo labai sunki, nes privaloma kino aikštės kalba buvo tik anglų.

Filmo operatorė – prancūzė Caroline Champetier, 2011 metais apdovanota prestižiniu „Cezariu“.

Filmas – bendros gamybos ir su Liuksemburgu bei Prancūzija, žinaju, kad operatorius turi būti iš vienos šių šalių. Prieš pat apsisprendama pamačiau filmą „Apie žmones ir dievus“, kuris man labai patiko,

šiuo į Arendt balsą. Tačiau tai ji – jos dvasia, intelektas, judėjimo ir kalbėjimo būdas. Išyksta tam tikras asmenybės susiliejimas, kuris atsirado ir filme apie Rosą Luxemburg. Kodėl kuriamas tokis filmas? Juk ne tik tam, kad pasikapstytum praeityje, bet ir tam, kad kažką atrastum, kas taip pat ir dabar gali žmonėms būti įdomu, jaudinama ir svarbu. Juk tai nėra dokumentinis filmas, todėl galiu rinktis. Ir renkuosi tai, kas man yra pavyzdys ar, priešingai, mane jaudina. Tam tikra prasme norėčiau perkelti portretuojamą asmenį iš praeities į dabartį. Taip pat, kaip ir kurdama filmą apie Rosą Luxemburg, ieškojau joje to, kas mane domina. Visada liks tam tikras svetimumo elementas, bet kai tą žmogų vaidina tokia puiki aktoriė kaip Barbara Sukowa, beveik galima būti tikram, kad pasieks sukurti autentišką, gyvą personažą.

Hannah Arendt papildė anksčiau Jūsų sukurtų moterų portretų galeriją...

Rosa Luxemburg buvo svarbi XX amžiaus pradžios asmenybė, Hananė Arendt – jo pabaigos. Nors Arendt mirė 1975 metais, jos tikroji reikšmė buvo juo akivaizdėnė, juo labiau artejo šimtmecio pabaiga. Rosa kovojo už teisingesnę visuomenę ir atidavė už tai savo gyvybę. 1981–aisiais, turėdama omynes į 1968 m. pavasario įvykius, suktūrė filmą „Švininiai laikai“, kuriame, neminėdama tikrų pavardžių, pavaizdavau Gudrun Ensslin ir jos seserį. Šios moterys gyveno priešindamosis visuomenės lūkesčiams. Jos taip pat norėjo pakeisti pasaulį, sukurti daugiau lygبés, revoliucionizuoti visuomenę. Gudrun Ensslin kovojo ir prarado gyvybę. Mano kūryboje tą politinį kontekstą visada lydi asmeniškas susidomėjimas filmo heroinais. Hananė Arendt – iš tų moterų, kurias laikau svarbiomis istorinėmis asmenybėmis, kurias portretuoju savo filmuose. Vienas pagrindinių principų buvo: „Noriu suprasti.“ Jaučiu, kad galu jį pritaikytį sau ir savo filmams.

„Hannah Arendt“

Arendt asistentė bei jos pomirtinių veikalų leidėja Jerome'ą Kohną. Tai buvo svarbūs susitikimai, nes suteikė mums daug scenarijui būtinos medžiagos apie asmenybę, kurios jau negalėjome pažinti asmeniškai. Pirmą scenarijaus versiją parašėme 2004 metais. Prabėgo daug laiko, kol buvo išspręsti visi filmo finansavimo klausimai. Per tą laiką scenarijų perrašėme ir tobulinome ne kartą, stengėmės išryškinti tai, kas svarbiausia, bandėme sukurti kažkai gyvo, aktualaus ir nutolusio nuo sausos istorinės paskaitos. Norėjome, kad žmonės, kurie vaidino svarbūs vaidmenį Arendt gyvenime, būtų traktuojami ne kaip fonas, o kaip svarbūs jos gyvenimo partneriai.

Pirmaisiai turėjome jos vyra Heinrichą Blücherį, jos filosofijos mokytoją ir meilužį Martiną Heideggerį ir draugę Mary McCarthy. Šiuo

šlyktėjimo tam žmogui. Tad išsprendėme taip, kad Hannah Arendt yra žurnalistų kambaryste, kuris iš tikrųjų buvo vykstant procesui, kur televizorių monitoriuose transliuojamai teismo posėdžiai. Tai man leido panaudoti nespalvotus archivinius dokumentinius kadrus.

Tą filmo dalį, kur rodomas Eichmanno procesas, filmavote Izraeliye...

Žinoma, tai bendros gamybos filmas. Ten dirba puikūs profesionalai. Vienintelis sunkumas buvo tas, kad negalėjome rasti tinkamų statistų. Turėjome tik kilusius iš Rusijos, kurių išvaizda, deja, netikito mūsų poreikiui. Be to, jie kalbėjo tik rusiškai. Kartais filmavimo aikštėlėje skambėjo penkios kalbos. Jaučiausiai taip, lyg dalyvaučiai Babelio bokšto statyboje. Šiuo

ir susisiekiau su jo operatore Caroline Champetier. Ji sutiko, nes labai norėjo nufilmuoti filmą su Barbara Sukowa ir manė, kad tai bus tikras „moteriškas“ filmas. Champetier – nepaprasta vaizdo menininkė, ji sukūrė nuostabią šviesą ir viską gražiai nufilmavo. Dirbome su nauja skaitmenine firmos RED kamera. Tad tai mano pirmasis filmas, kurta skaitmenine technika ir kartu atitinkantis plačiaekranį „CinemaScope“ standartą, jau panaudotą „Vizijoje“.

Ar Jūsų Hananė Arendt įsivaizduomas pasikeitė kuriant filmą? Kas ji Jums yra dabar, pasibaigus darbui?

Dabar yra Barbara. Hannah Arendt ir Barbara Sukowa man susilejo į vieną žmogų. Tai nėra tik fantazija, nes staiga priešais mane stovi žmogus iš kuno ir krauso, kabantis savo balsu, visiškai nepana-

PARENGĖ KORA ROČKIENĖ

Parodos	Galerija „Lietuvos aidas“ Trakų g. 13 Lino Leono Katino tapybos paroda „Taraxacum (paprastoji kiaulpienė)“	Keramikos muziejus Rotušės a. 15 Baltijos šalių šiuolaikinės keramikos paroda „Pavasaris 2013“	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS			
Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Marijos Teresės Rožanskaitės paroda „Rentgenogramos“ Stanislovo Kuzmos paroda „Skulptūra + 5425 dienos“	Pamėnkalnio galerija Pamėnkalnio g. 1/13 iki 27 d. – Lietuvos karikatūrų paroda „Sveikata – brangiausias turtas“	Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus Pilies g. 40 iki 24 d. – Medeinos pradinės mokyklos mokinų darbų paroda „Paukščiai išskrenda ir sugrižta“	Dailė Būtina pamatyti Dalios Laučkaitės-Jakimavičienės parodą „ Jūra vandenynas “ VDA galerijoje „Akademija“ . Ši autorė visada labai konceptualiai ir asmeniškai perdibra įvairių ūsių (miniatiūros, lėkščių dekoravimo, grafikos, tapybos, esė) vaizdavimo tradicijas. Jos kūriniai apgauna jutimus ir išsimelkia į atmintį. Paroda veikia iki balandžio 27 d. VDA galerija „Akademija“ (Pilies g. 44, Vilnius) dirba pirmadieniais–šeštadieniais 12–18 val.
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai			
Radvilių rūmai <i>Vilniaus g. 24</i> Tarpautinė paroda „Sidabro amžius. Rusų dailė Baltijos šalių kolekcijose. 1890–1930“			
Taikomosios dailės muziejus <i>Arsenalo g. 3A</i> Paroda „Gloguvu lobis“			
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenala <i>Arsenalo g. 1</i> Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstybičių būties kultūra Kryždirbystė			
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44			
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Paroda „Relikvijos ir relikvijorai“ Paroda „Lukiškių Dievo Motina. Kad būty atvilgystos sudiržusios širdys...“			
Šiuolaikinio meno centras <i>Vokiečių g. 2</i> Gintaro Didžiapetrio paroda „Spalva ir prietaisai“ Paroda „Ritualinis kambarys“			
Modernaus meno centras <i>Literatų g. 8</i> Paroda „Literat“			
Meno projektų erdvė „Malonioji 6“ <i>Malonioji g. 6</i> Manto Maziliausko paroda „Svečių kambarys arba Nemirtingumas“			
Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> Paroda „Varšuva: diena po...“			
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS			
Parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Paroda „Kakedžiku (tapyba ant ritinėlių) šiuolaikiniame Japonijos mene“			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 27 d. – Lauros Grybkauskaitės paroda „Procesas“ Dailios Laučkaitės-Jakimavičienės paroda „Jūra vandenynas“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Džinų Jasiūnienės, Linos Zavadskės ir Indrajos Kubilytės paroda „Mamadienai“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Vilniaus dailės akademijos parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Paroda „Kakedžiku (tapyba ant ritinėlių) šiuolaikiniame Japonijos mene“			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 27 d. – Lauros Grybkauskaitės paroda „Procesas“ Dailios Laučkaitės-Jakimavičienės paroda „Jūra vandenynas“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Džinų Jasiūnienės, Linos Zavadskės ir Indrajos Kubilytės paroda „Mamadienai“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS			
Parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Paroda „Kakedžiku (tapyba ant ritinėlių) šiuolaikiniame Japonijos mene“			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 27 d. – Lauros Grybkauskaitės paroda „Procesas“ Dailios Laučkaitės-Jakimavičienės paroda „Jūra vandenynas“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Džinų Jasiūnienės, Linos Zavadskės ir Indrajos Kubilytės paroda „Mamadienai“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Vilniaus dailės akademijos parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Paroda „Kakedžiku (tapyba ant ritinėlių) šiuolaikiniame Japonijos mene“			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 27 d. – Lauros Grybkauskaitės paroda „Procesas“ Dailios Laučkaitės-Jakimavičienės paroda „Jūra vandenynas“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Džinų Jasiūnienės, Linos Zavadskės ir Indrajos Kubilytės paroda „Mamadienai“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Vilniaus dailės akademijos parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Paroda „Kakedžiku (tapyba ant ritinėlių) šiuolaikiniame Japonijos mene“			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 27 d. – Lauros Grybkauskaitės paroda „Procesas“ Dailios Laučkaitės-Jakimavičienės paroda „Jūra vandenynas“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Džinų Jasiūnienės, Linos Zavadskės ir Indrajos Kubilytės paroda „Mamadienai“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Vilniaus dailės akademijos parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Paroda „Kakedžiku (tapyba ant ritinėlių) šiuolaikiniame Japonijos mene“			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 27 d. – Lauros Grybkauskaitės paroda „Procesas“ Dailios Laučkaitės-Jakimavičienės paroda „Jūra vandenynas“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Džinų Jasiūnienės, Linos Zavadskės ir Indrajos Kubilytės paroda „Mamadienai“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Vilniaus dailės akademijos parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Paroda „Kakedžiku (tapyba ant ritinėlių) šiuolaikiniame Japonijos mene“			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 27 d. – Lauros Grybkauskaitės paroda „Procesas“ Dailios Laučkaitės-Jakimavičienės paroda „Jūra vandenynas“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Džinų Jasiūnienės, Linos Zavadskės ir Indrajos Kubilytės paroda „Mamadienai“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Vilniaus dailės akademijos parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Paroda „Kakedžiku (tapyba ant ritinėlių) šiuolaikiniame Japonijos mene“			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 27 d. – Lauros Grybkauskaitės paroda „Procesas“ Dailios Laučkaitės-Jakimavičienės paroda „Jūra vandenynas“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Džinų Jasiūnienės, Linos Zavadskės ir Indrajos Kubilytės paroda „Mamadienai“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Vilniaus dailės akademijos parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Paroda „Kakedžiku (tapyba ant ritinėlių) šiuolaikiniame Japonijos mene“			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 27 d. – Lauros Grybkauskaitės paroda „Procesas“ Dailios Laučkaitės-Jakimavičienės paroda „Jūra vandenynas“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Džinų Jasiūnienės, Linos Zavadskės ir Indrajos Kubilytės paroda „Mamadienai“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Vilniaus dailės akademijos parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Paroda „Kakedžiku (tapyba ant ritinėlių) šiuolaikiniame Japonijos mene“			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 27 d. – Lauros Grybkauskaitės paroda „Procesas“ Dailios Laučkaitės-Jakimavičienės paroda „Jūra vandenynas“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Džinų Jasiūnienės, Linos Zavadskės ir Indrajos Kubilytės paroda „Mamadienai“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Vilniaus dailės akademijos parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Paroda „Kakedžiku (tapyba ant ritinėlių) šiuolaikiniame Japonijos mene“			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 27 d. – Lauros Grybkauskaitės paroda „Procesas“ Dailios Laučkaitės-Jakimavičienės paroda „Jūra vandenynas“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Džinų Jasiūnienės, Linos Zavadskės ir Indrajos Kubilytės paroda „Mamadienai“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Vilniaus dailės akademijos parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Paroda „Kakedžiku (tapyba ant ritinėlių) šiuolaikiniame Japonijos mene“			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 27 d. – Lauros Grybkauskaitės paroda „Procesas“ Dailios Laučkaitės-Jakimavičienės paroda „Jūra vandenynas“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Džinų Jasiūnienės, Linos Zavadskės ir Indrajos Kubilytės paroda „Mamadienai“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Vilniaus dailės akademijos parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Paroda „Kakedžiku (tapyba ant ritinėlių) šiuolaikiniame Japonijos mene“			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 27 d. – Lauros Grybkauskaitės paroda „Procesas“ Dailios Laučkaitės-Jakimavičienės paroda „Jūra vandenynas“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Džinų Jasiūnienės, Linos Zavadskės ir Indrajos Kubilytės paroda „Mamadienai“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Vilniaus dailės akademijos parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Paroda „Kakedžiku (tapyba ant ritinėlių) šiuolaikiniame Japonijos mene“			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 27 d. – Lauros Grybkauskaitės paroda „Procesas“ Dailios Laučkaitės-Jakimavičienės paroda „Jūra vandenynas“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Džinų Jasiūnienės, Linos Zavadskės ir Indrajos Kubilytės paroda „Mamadienai“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Vilniaus dailės akademijos parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Paroda „Kakedžiku (tapyba ant ritinėlių) šiuolaikiniame Japonijos mene“			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 27 d. – Lauros Grybkauskaitės paroda „Procesas“ Dailios Laučkaitės-Jakimavičienės paroda „Jūra vandenynas“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Džinų Jasiūnienės, Linos Zavadskės ir Indrajos Kubilytės paroda „Mamadienai“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaiči			

20 d. 15 val., 25 d. 18.30 *Didžiojoje scenoje* –

A. Škemės „BALTA DROBULĖ“. Rež. – J. Jurašas

20 d. 19 val. *Rūtos salėje* – D. Danis

„GELBÉKIME MEILE“. Rež. – A. Jankevičius

21 d. 12 val. *Didžiojoje scenoje* –

I. Paliulytės „ASTRIDA“ (A. Lindgren biografijos ir pasakų motyvais).

Rež. – I. Paliulytė

21 d. 18 val. *Ilgojoje salėje* – B. Srblianovič

„SKERIAI“. Rež. – R. Atkočiūnas

23, 24 d. 18 val. *Ilgojoje salėje* – A. Čechovo

„PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas

23 d. 18 val. *Rūtos salėje* – V.V. Landsbergio

„ATÉJAU, PAMAČIAU, NELEGALÉJAU“. Rež. –

V.V. Landsbergis (VšĮ „Laimingi žmonės“)

26 d. 18 val. *Rūtos salėje* – S. Oksanen

„APSIVALYMAS“. Rež. – J. Jurašas

26 d. 19 val. *Tavernos salėje* – T. Guerra

„KETVIRTOJI KEDÉ“. Rež. – R. Atkočiūnas

Kauno muzikinis teatras

20, 21 d. 12 val. – PREMJERA! E. Khagagor-

tyano „AUSINĖ KEPURĖ“. Dir. – V. Visockis,

rež. – A. Grinenko (Baltarusija), scenogr. –

A. Merankovas (Baltarusija), kost. dail. –

J. Babajeva (Baltarusija), choreogr. –

D. Jakubovičius (Baltarusija)

20 d. 18 val. – I. Kálmáno „BAJADERĖ“.

Dir. – J. Janulevičius

21 d. 18 val. – I. Kálmáno „MONMARTRO

ŽIBUOKLĖ“. Dir. – V. Visockis

23 d. 19 val. – PREMJERA! A. Baranauskas

„ANYKŠČIŲ ŠILELIS“. Dalyvauja pansonai

atlikėja P. In Hye (Pietų Korėja), Ch. J. Hyo

(Pietų Korėja), K. Marčiulionis

24 d. 18 val. – „NOTRDAMO LEGENDA“. Insc.

aut. ir choreogr. – A. Jankauskas, dir. –

J. Janulevičius

25 d. 18 val. – J. Strausso „ČIGONŲ

BARONAS“. Dir. – V. Visockis

26 d. 18 val. – L. Fallio „MADAM

POMPADUR“. Dir. – J. Janulevičius

Klaipėdos lėlių teatras

20 d. 12 val. – PREMJERA! „RAUDON-

KEPURAITĖ“. Rež. – G. Radvilavičiūtė

21 d. 12 val. – „LABAS, MAŽYLI“.

Rež. – K. Jurkštaitė

ŠIAULIAI

Šiaulių dramos teatras

19 d. 18 val. – E.-E. Schmitto „OSKARAS IR

PONIA ROŽĖ“. Rež. – P. Gaidys (Klaipėdos

dramos teatras)

20 d. 18 val. – B. Brechto „PONAS PUNTILA

IR JO TARNAS MATIS“. Rež. – A. Pociūnas

21 d. 12 val. – „BLUSYN PASAKOJIMAI“

(pagal G. Morkūno knygą). Rež. – A. Gluskinas

21 d. 18 val. – K. Borutos „BALTARAGIO

MALŪNAS“. Rež. – A. Pociūnas

26 d. 18 val. – Y. Reza „SKERDYNIŲ DIEVAS“

Rež. – A. Lebeliūnas

PANEVĖŽYS

Juozo Miltinio dramos teatras

20 d. 18 val. – „KULKOS VIRŠ

BRODVĒJAUS“ (pagal P. Rozenfeldo-Olevo

pjesę). Rež. – D. Kazlauskas

21 d. 17 val. – R. Cooney, J. Chapmeno

„MISIS MARKHEM MIEGAMAS“.

Rež. – V. Kupšys

23 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „DIENA

IR NAKTIS“. Rež. – S. Rubinovas (Kauno

kamerinių teatrų)

25 d. 18 val. – PREMJERA! J.L. Lagarce'o

„ĀŠ BUVAU NAMUOSE IR LAUKIAU, KOL

ATEIS LIETUS“. Rež. – R. Morkūnas

ALYTUS

Alytaus miesto teatras

22 d. 18 val. – „PARYŽIAUS KATEDRA“

(„Domino“ teatras“)

25 d. 12 val. – „MEDINUOKO, VARDU

PINOKIS, PAMOKANČIOS ISTORIJOS“

(pagal K. Kolodį). Rež. – L. Liausaitė

30 d. 18 val. – PREMJERA! „TAMSTA

MOKYTOJAS“ (pagal F. McCourtą).

Rež. – L. Liausaitė

Koncertai

Lietuvos nacionalinė filharmonija

20 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje scenoje* – „Vivat Verdi!“ Kauno simfoninių orkestros, Kauno valstybinis choras, solistai. Dir. – I. Resnis (Latvija). Programoje G. Verdi kūriniai

21 d. 16 val. *Taikomosios dailės muziejuje* – N. Katiliénė (sopranas), D. Puišys (baritonas) ir E. Perkumaitė (fortepijonas). Programoje A. Varlamovo, S. Rachmaninovo, J. Offenbacho, H. Duparco, A. Messager, M. Ravelio kūriniai

23 d. 18 val. *Gargždų kultūros centre*, 24 d.

19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje scenoje* – „Nuo solo preliu iki kvinteto“.

M. Rubackytė (fortepijonas); Lietuva, Prancūzija, Šveicarija) ir Valstybinis Vilniaus kvartetas. Programoje K. Szymański, A. Skriabino, S. Tanejevo kūriniai

26 d. 18 val. *Rūtos salėje* – S. Oksanen

„APSIVALYMAS“. Rež. – J. Jurašas

26 d. 19 val. *Tavernos salėje* – T. Guerra

„KETVIRTOJI KEDĖ“. Rež. – R. Atkočiūnas

Kauno muzikinis teatras

20, 21 d. 12 val. – PREMJERA! E. Khagagor-

tyano „AUSINĖ KEPURĖ“. Dir. – V. Visockis,

rež. – A. Grinenko (Baltarusija), scenogr. –

A. Merankovas (Baltarusija), kost. dail. –

J. Babajeva (Baltarusija), choreogr. –

D. Jakubovičius (Baltarusija)

20 d. 18 val. – I. Kálmáno „BAJADERĖ“.

Dir. – J. Janulevičius

21 d. 18 val. – I. Kálmáno „MONMARTRO

ŽIBUOKLĖ“. Dir. – V. Visockis

23 d. 19 val. – PREMJERA! A. Baranauskas

„ANYKŠČIŲ ŠILELIS“. Dalyvauja pansonai

atlikėja P. In Hye (Pietų Korėja), Ch. J. Hyo

(Pietų Korėja), K. Marčiulionis

24 d. 18 val. – „NOTRDAMO LEGENDA“. Insc.

aut. ir choreogr. – A. Jankauskas, dir. –

J. Janulevičius

25 d. 18 val. – J. Strausso „ČIGONŲ

BARONAS“. Dir. – V. Visockis

26 d. 18 val. – L. Fallio „MADAM

POMPADUR“. Dir. – J. Janulevičius

Klaipėdos lėlių teatras

20 d. 12 val. – PREMJERA! „RAUDON-

KEPURAITĖ“. Rež. – G. Radvilavičiūtė

21 d. 12 val. – „LABAS, MAŽYLI“.

Rež. – K. Jurkštaitė

ŠIAULIAI

Šiaulių dramos teatras

19 d. 18 val. – E.-E. Schmitto „OSKARAS IR

PONIA ROŽĖ“. Rež. – P. Gaidys (Klaipėdos

dramos teatras)

20 d. 18 val. – B. Brechto „PONAS PUNTILA

IR JO TARNAS MATIS“. Rež. – A. Pociūnas

21 d. 12 val. – „BLUSYN PASAKOJIMAI“

(pagal G. Morkūno knygą). Rež. – A. Gluskinas

21 d. 18 val. – K. Borutos „BALTARAGIO

MALŪNAS“. Rež. – A. Pociūnas

26 d. 18 val. – Y. Reza „SKERDYNIŲ DIEVAS“

Rež. – A. Lebeliūnas

PANEVĖŽYS

Juozo Miltinio dramos teatras

20 d. 18 val. – „KULKOS VIRŠ

BRODVĒJAUS“ (pagal P. Rozenfeldo-Olevo

pjesę). Rež. – D. Kazlauskas

21 d. 17 val. – R. Cooney, J. Chapmeno

„MISIS MARKHEM MIEGAMAS“.

Rež. – V. Kupšys

23 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „DIENA

IR NAKTIS“. Rež. – S. Rubinovas (Kauno

kamerinių teatrų)

25 d. 18 val. – PREMJERA! J.L. Lagarce'o

„ĀŠ BUVAU NAMUOSE IR LAUKIAU, KOL

ATEIS LIETUS“. Rež. – R. Morkūnas

ALYTUS

Alytaus miesto teatras

Savaitės filmai**Hannah Arendt *****

Vaidybinių filmas apie vokiečių filosofę, politologę, pedagozę ir visuomenės veikėją Hannah Arendt (1906–1975), kuri daug dėmesio skyrė totalitarizmo ideologijoms. Režisierė Margarethe von Trotta ir aktorė Barbara Sukowa pasakoja apie kelis svarbius Arendt gyvenimo metus, kai tapusi „The New Yorker“ korespondente filosofė dalyvavo Jeruzalėje vykusiam viešo iš Holokausto organizatoriu Adolfo Eichmanno teismo procese. Filmo kūrėjės meistriškai atskleidžia sudėtingą filosofės asmenybę, jos santykius su vyrų poetu Heinrichu Blücheriu ir su mokytoju bei meilužiu Martinu Heideggeriu, atkuria epochos diskusijų atmosferą. Tačiau kartu filmas – ir intensyvus pasakojimas apie mąstymą ir pastangas suvokti pasaulį (Vokietija, Liuksemburgas, Prancūzija, 2012). (Vilnius)

Miliardierius ir blondinė ***

„Londono meno kuratorių Hari (Colin Firth) nuolat žemina jo šefas, žiniasklaidos magnatas Šabandara (Alan Rickman). Norėdamas atkeršyti ekscentriškam kolekcinkui, Haris surupia intriga, kurioje dalyvauja jo draugas gabus paveikslų falsifikatorius ir kauboję iš Teksaso (Cameron Diaz), neva turinti brangų Claude'o Monet šedevrų. Ši naivi, banali ir nelabai juokinga Michaelo Hoffmano komedija (kiek galima žaisti su padirbinėtojais ir „atristai šedevrais“?) – 7-ojo dešimtmečio komedijos (su Michaeliu Caine'u ir Shirley MacLaine) perdirbinys. Jos scenarijus „sušiuolaikino“ broliai Coenai. Jų pavardės, žinoma, patraukus ne viena potencialu žiūrovą, bet gal būtų geriau, jei jie patys ir būtu tapę filmo režisieriais? Taip pat vaidina Stanley'is Tucci, Tomas Courtenay'us, Cloris Leachman (JAV, 2012 m.). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Niujorko šešėlyje ***

Motociklininkas kaskadininkas Lukas (Ryan Gosling) išgarsėjo numeriu „mirties rutulys“. Iš gastrolių grįžęs į gimtąjį miestą vaikinas sužino, kad Romina (Eva Mendes), su kuria jis turėjo meilės ryšį, pagimdė jū sūnų. Kad išlaikytu šeimą, Lukas pradeda plėsti bankus. Kickvieną kartą pabėgti jam padeda motociklininko triukai. Netrukus jo kelias susikerta su ambicingu policininku Averiu (Bradley Cooper), nusprendusiu daryti karjerą korumpuotoje sistemoje. Po penkiolikos metų Luko ir Averio sūnūs susiduria akis į akį, nežinodami savo tėvų praeities. Šios Dereko Cianfrance'o kriminalinės dramos tema tampa kerštas, prisiminimai, likimas (JAV, 2012 m.). (Vilnius, Kaunas)

Olimpo apgultis **

Veiksmo filmas, kuriamo pagrindiniu vaidmeni sukūrė Gerards Butleris, nukels į Baltuosius rūmus, slaptųjų tarnybų vadiniamus Olimpu. Butlerio personažas, slaptasis agentas Baningas patenka JAV prezidento (Aaron Eckhart) nemalonė po įvykio, turėjusio tragiską pasekmį. Baningas nebebus prezidento sargybiniis, jam tenka kulklos užduotys. Tačiau kai Baltuosius rūmus atakuos naujausiomis technologijos apsiginklavę teroristai, o Pentagono pastangosapsaugoti rūmus neduos jokių vaisių, paskutinę viltį išgelbėti prezidentą bus kaip tik Baningas, kuris pažįsta Baltuosius rūmus kaip savo kišenę. Režisierius Anoine'as Fuqua, taip pat vaidina Radha Mitchell, Ashley Judd, Melissa Leo, Morganas Freemanas, Angela Bassett, Dylanas McDermottas (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas)

Piktieji numirėliai ***

Ketvirtasis „Evil Dead“ serijos filmas ir kartu pirmojo, Samo Raimi suruko dar 1981 metais, laisvas perdirbinys. Raimi yra ir šio prodiuseris. Režisūrų jis patikėjo jaunam iš Urugvajaus kilusiam Fede Alvarezui, kuris tvirtina, kad „Piktieji numirėliai“ yra „baisiausias siaubo filmas, kokį iki šiol matėte“. Filmo herojė Mija gyvenime matė ir šiltą, ir šalto. Bet galiausiai ji nusprendė išsigydinti nuo narkotikų priklausomybės. Ji prašo brolio Davido, jo draugės Natali ir dviejų vaikystės draugu Olivijos ir Eriko kartu su ja vykti į medžioklės namelį miškuose. Čia, atsiskyrę nuo viso pasaulyo, jaunuoliai ras labai seną knygą. Eriko balsu perskaityti žodžiai sukels pavojus ir siaubą, kurį žada ir kartu sudėtos pirmosios filmo personažų vardų raidės. Tą siaubą vaizdžiai papildo filmavimo grupės sunaudoti 25 tūkstančiai litrų dirbtinio krauso. Filme vaidina Jane Levy, Shiloh Fernandez, Lou Taylor Pucci (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Užmirštieji **

2077-iciji. Žmonės persikėlė gyventi į Ménulį, nes Žemėje pernelyg didelis radioaktyvus spinduliaiavimas. Filmo herojus Džono Harperio (Tom Cruise) misija Žemėje – apsaugoti naudingas iškasenas po ilgai trukusiu karu – taip pat arteja į pabaigą. Po dviejų savaičių jis atsidurs Ménulio kolonijoje, toli nuo karu sunaikinto pasailio. Netrukus, išgelbėjęs iš sudužusio kosminio laivo gražuolę nepažastamają, Džekas susidurs su mišle, kuri visiškai pakeis jo pažiūras ir žmonijos ateitį. Filmas pirmiausia skirtas tiems, kuriems Cruise'as ir begalinio didyriškumo sąsajos nesukelia alergijos, taip pat specialiųjų efektų bei pasakų apie tamšią ateitį gerbėjams. Josepho Kosinskio filme taip pat vaidina Olga Kurylenko, Andrea Riseborough, Morganas Freemanas, Nikolajus Costeris-Waldau, Zoe Bell (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

***** – šedevras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras**VILNIUS****Forum Cinemas Vingis**

19–24 d. – Transo būsena (D. Britanija) – 16, 17.30, 18.30, 21 val; 25 d. – 16, 17.30, 18.30, 21, 23.30
19–24 d. – Piktieji numirėliai (JAV) – 12.30, 15, 18.40, 21.15; 25 d. – 12.30, 15, 18.40, 21.15, 23.40
19–25 d. – Pabégimas iš planetos Žemė (3D, JAV) – 13.15, 15.45
Pabégimas iš planetos Žemė (JAV) – 11 val. 27 d. – G.F. Händelio „Julijus Cezaris“.

Tiesioginė premjeros translacija iš Niujorko Metropolitan operos! – 19 val.

19, 22–24 d. – Miliardierius ir blondinė (JAV) – 14.40, 17, 19.30, 22 val; 20, 21, 25 d. – 12.20, 14.40, 17, 19.30, 22 val.

19, 22–24 d. – Teresės nuodėmė (Prancūzija) – 14, 16.20, 18.50, 21.20; 20, 21 d. – 11.30, 14, 16.20, 18.50, 21.20, 23.50

19–24 d. – Niujorko šešėlyje (JAV) – 11.45, 14.50, 18, 21 val; 25 d. – 11.45, 14.50, 18, 21, 23.59

19–25 d. – Užmirštieji (JAV) – 12.15, 15.10, 18.20, 21, 23.00
19, 22–24 d. – Elinis Džo. Kerštas (JAV, Kanada) – 14.20, 19.10, 21.40; 20, 21, 25 d. – 12, 14.20, 19.10, 21.40

19–25 d. – Krudžiai (JAV) – 12, 14.30, 17, 19.30 Krudžiai (3D, JAV) – 11, 13.30
Mama (Ispanija, Kanada) – 21.45

19–24 d. – Pilnos rankos pistoletų (Ispanija) – 17 val; 20 d. – 16.30; 24 d. – 20.30; 25 d. – 17 val.

19 d. – Sapnuoju, kad einu (rež. J.V. Tūras) – 19 val; 20 d. – 14.30; 21 d. – 17 val; 22, 23 d. – 18 val; 25 d. – 15 val.

19 d. – Hannah Arendt (Vokietija, Liuksemburgas, Prancūzija) – 21 val; 20, 21, 25 d. – 19 val; 22 d. – 20 val; 23 d. – 22 val.

19 d. – Purvini žaidimai (JAV) – 18 val. 19 d. – Argo (JAV) – 20.30; 20 d. – 17 val.; 21 d. – 20 val; 22 d. – 18.15; 23 d. – 21 val; 24 d. – 18.30; 25 d. – 21.45

19 d. – Optimisto istorija (JAV) – 17.30; 20 d. – 18 val; 21 d. – 21 val; 23 d. – 18.30

19 d. – 7 dienos Havanoje (Prancūzija, Ispanija) – 19.45; 20 d. – 19.15; 21 d. – 18 val; 22 d. – 18.30; 23 d. – 21.30; 25 d. – 15.30, 19.15

19 d. – Magiškas Paržiūs 3 (Prancūzija) – 22 val; 20 d. – 20.15; 22 d. – 21 val; 25 d. – 18.30

20 d. – Be ryšio (JAV) – 21.30; 23 d. – 20 val. 20, 21 d. – Pabégimas iš planetos Žemė (JAV) – 15 val; 20 d. – Medžioklė (Danija) – 21.45; 25 d. – 20.30

21 d. – muzikinių pasakų istorija-koncertas vaikams – 12 val.

21 d. – Kuosvarnis (Olandija) – 14.30

21 d. – Niujorko šešėlyje (JAV) – 21.15;

25 d. – 21.15

21 d. – Linkolnas (JAV) – 17 val; 22 d. – 20.30;

23 d. – 18.15; 24 d. – 21 val; 25 d. – 16 val.

21 d. – Savaigalis su Pasaka – 14 val.

21 d. – Krokodilai 2 (Vokietija) – 16 val.

24 d. – Kol mirtis mus išskirs (Šiaurės ūlių kino klubas) – 18 val.

24 d. – Kino vakarai su Izolda – 19 val.

Džekas milžinų nugalėtojas (3D, JAV) – 11, 19 val.

Elinis Džo. Kerštas (JAV, Kanada) – 13.45, 21.30

Paščių pirmieji metai (D. Britanija) – 21.45

21.20

Miliardierius ir blondinė (JAV) – 11.15, 13.30,

15.30, 17.45, 20.15

Užmirštieji (JAV) – 11.30, 14.30, 18.15, 21.10

19, 22–24 d. – Krudžiai (JAV) – 14.15, 17, 19.15;

20, 21, 25 d. – 11.45, 14.15, 17, 19.15

19–25 d. – Krudžiai (3D, JAV) – 10.45, 13.15, 20.30

Sielonešė (JAV) – 14.45, 20.30

Džekas milžinų nugalėtojas (3D, JAV) – 11, 19 val.

19 d. – Emigrantai (rež. J. Krisiūnas) – 18 val; 20, 23, 25 d. – 16 val.

23 d. – Aurora (rež. K. Buožytė) – 18 val.

20 d. – Apie dievus ir žmones (Prancūzija) – 18 val; 24 d. – 16 val; 20 d. – Afganų laisvė (rež. J. Koreiva) – 16 val; 25 d. – 18 val.

„Skalvijos“ kino centras

19 d. – Hannah Arendt (Vokietija, Liuksemburgas, Prancūzija) – 18.50; 20 d. – 20.30;

21 d. – 18.40, 22 d. – 17.10; 23 d. – 19 val;

24 d. – 17 val; 25 d. – 18.50

Ciklas „Trys Lasse'o Hallströmo filmai“

19 d. – Saugus prieglobstis (JAV) – 21 val;

20 d. – 16.40; 21 d. – 21 val; 22 d. – 15 val.

(seansas senjoram); 22 d. – 20.40; 23 d. – 16.50; 24 d. – 20.30; 25 d. – 21 val.

„ŠMC kino salė

19 d. – Nesavastingumo eksperimentas – 16 val.

19 d. – Iš tolo vaizdas gražus (Lenkija) – 17.15; 20 d. – 14 val; 21 d. – 17.15

19 d. – Tabu (Portugalija) – 19 val; 20 d. – 18 val; 21 d. – 14 val; 24 d. – 17.30

20 d. – Full Firearms (D. Britanija) – 16 val.

20 d. – Parduotuvė (JAV) – 20.15; 24 d. – 19.30

21, 24 d. – Sugržik, Keite (Nyderlandai) – 16 val.

Ozo kino salė

19, 24 d. – Emigrantai (rež. J. Krisiūnas) – 18 val; 20, 23, 25 d. – 16 val.

23 d. – Aurora (rež. K. Buožytė) – 18 val.

20 d. – Apie dievus ir žmones (Prancūzija) – 18 val; 24 d. – 16 val; 25 d. – 15.15; 26 d. – 14.45, 18.45